చిం. శిధిప్ర

౧

శ్రీరామచంద్రపరమాత్మనే నమః ॥ నిరంకుశతరాణాం హృదయేషు దాయవిద్యాయసిద్ధాంతసరూపవర్ణనాహం ప్రసంక్షిప్తః శ్రీరఘునాథ
నామాంచితానాం ధర్మితిమాత్రేణాతి ప్రజ్ఞావత్త్వవృత్తయు ఫలస్య స్వోపకరణాత్వేగ్రస్యయోచక్షత్రామచిద్ధం
సంబంధో బాహుసంయుక్తం ధస్యాలధత్వాదినా వివృతేఇత్యం తెరచగతేనం సాత్వత్త బాతం రచానధికారిణః శుశ్రూషదశ

౧ అథ జగదేవదుఃఖపంకమగ్నముద్దిధీర్షుః కరుణాసింధుః విద్యాస్థానేష్వభ్యర్హితతమామాన్వీక్షికీం పరమకా
రుణికో మహర్షిః శ్రీగౌతమః తత్ర ప్రమాణాది పదార్థతత్త్వజ్ఞానాన్నిశ్శ్రేయసాధిగమ ఇ
త్యాది వాదనాత్త్రయంతేష్వపి ప్రమాణాదీనాం పదార్థానాం వ్యవస్థితిరితి ప్రమాణాతత్త్వమత్ర వివిచ్యతే ॥౧॥

కృపయా బహూపప్రసంగానాం యేనాశక్యో బహుశ్రుతాయ పశ్చాత్తదధికారిణాం శాస్త్రావలోకనేనాథాన
వగమేం తత్ప్రవర్తతే తత్ర తత్ర శాస్త్రాణామాదేశ్యత్వాత్తత్స్థాపతేః నాదరామపి విశిష్యశరీరావచ్ఛిన్నపాదదర్శనవ
గమేరసంభవతి రామపి క్షివినావహాతేతిసవరశ్చతుర్జ్ఞతికాకృతసాస్తుసమాధి సౌకర్యాదభిప్రేతప్రత్యవాయ.

ప్రమాణేషు
ప్రత్యక్షం
అనుమానం

మూ.తాదిప్ర ప్రామాణ్యాగ్రహే యదేకైకస్యైవ సాధకత్వం ప్రవర్తకమప్రామాణ్యం ఇత్యేకస్య బుద్ధితత్వేతి మనసాభిహితాదిశ్యంతేత్యాది ప్రా
మాణ్యాభావే కేవలప్రామాణ్యేచ్ఛయైవ కర్తుమర్హం సంశయాధీన ప్రవృత్తి కేవలేచ్ఛయా యద్యపి కేవల సంశయేచ్ఛయా తేన ప్రవృత్తి

కస్యాప్రమాణోదయాం తత్త్వం ప్రతిపాదయత్యాస్తు పరం పరయా ఇచ్ఛయైవ సంబద్ధత్వేత్యయుక్తం
ప్రమాణానాం తత్తావదత్ర కణాన్యా అనుభూతావస్తత్త్వ ప్రమాణత్వాత్ ... వదాదౌ ధకం తస్య స్వతః ప
మాణత్వేనాసంభవతి వస్తుప్రమాణాదినాం ప్రమాణాగ్రాసాదౌ ఉద్ధతం ప్రామాణ్యాభావే ప్రవృత్తి
మాత్రే తస్య చ ప్రవృత్త్యభావాం తేన విత్త ప్రాయోఽసహ్య ప్రవృత్తి ప్రాబల్యేతాదిచ్ఛయాదేవ నచయా
స్యసంశయాప్రవృత్తి కేవల ... ఇచ్ఛయేతాయత్ర ప్రవృత్తి ప్రతిబంధకౌ తన్నిశ్చయస్తద్ధేతుకస్యమితా వ్యాప్తిః కే

మూత్రస్య కేవలత్వేన ప్రవృత్తి ప్రతిబంధకతాలబ్ధత్వే గ్రాహ్యసంశయస్య తస్య ప్రతిబంధకత్వేతి భావః తన్నిశ్చయ ఇతి
తద్ధత్వేకేవలత్వేన ... ప్రతిబంధకత్వేవ తత్సంశయాత్ ... తదుత్తేః తన్నిశ్చయస్తేనైవ హేతుతాయాః ప్రవృత్తేతి ప్రకారా
భిప్రాయం తు ప్రతిబంధకావిప్రాధకః(

తథం దేహ ఇతి కస్పిప్త కారణాసత్వే ంయ తృత్వేకార్యాను త్పాదః తస్యాకాంయత్నాప్రతిబంధకత్వం కల్ప్యతే

తత్వం దేహ సత్వధర్మం దేహేనా ధర్మ త్వయా దేహప్రవృత్తిస్తత్ర తంతో రప్రతిబంధకత్వాదితి
చెక్ష ప్రామాణ్యాసంశయానంతరవిదమిత్థమి [illegible] తత్వవధారణాం స్వరూపం ప్రవృత్త్య.
గజ్ఞప్రామాణ్య స్వరూపార్థకత్వాత్ ॥

నచేహ తథా కదప్రయోగా చకో భూతాభావప్రతియోగిత్వమేవ కర్మం అప్రయోగం చ కత్వాత్ యత్తదర్థయోగ
రకసకమాంత్రైతి భావః అభ్యుపేత్యసమాధత్తే ప్రామాణ్యేతి కాలకారణాతద్భావేప్యనభ్యుపేక్షణియత్వే

బి.టీ.ప్ర పరతః స్వతస్త్వాత్ స్వత ఇత్యాద్యుక్తం తత్ర స్వతస్త్వం యత్ తేనైవ తత్ప్రామాణ్యం గృహ్యత ఇతి గురవః । తదనువ్యవసాయేనేతి మిశ్రాః । జ్ఞా-
నస్యైతం ప్రయత్నయా జ్ఞాతతాలింగకానుమిత్యేతి భట్టాః । (తత్ర మతత్రయసాధారణం స్వతస్త్వ విచారం [illegible]
జనక విప్రతిపత్తిమాహ జ్ఞానేత్యాదినా । అత్ర చ [illegible] తత్ప్రకారకత్వరూప ప్రకర్ష విశేష విశిష్టం జ్ఞానం ప్ర-
త్యేనోపసంహాతేన ధాతునా ప్రత్యయేన [illegible] భావ [illegible] తద్వద్విశేష్యక జ్ఞానత్వం [illegible] తత్ప్రకారకత్వం తద్వి-

2 శేష్యకత్వమేవాస్తు తన్నిరూపణం । తథాహి తత్ర విప్రతిపత్తయః జ్ఞానస్య ప్రామాణ్యం తదప్రామాణ్య [illegible] గ్రాహక
యావజ్జ్ఞానగ్రాహక సామగ్రీగ్రాహ్యం న వా ।।।

నా । తేనోపస్థాప్యతే తత్ర తద్వద్విశేష్యక [illegible] ప్రకారకత్వ [illegible] ఇతి సాధారణం తద్విశేష్యక [illegible]
ప్రభృతిషు వృత్తిత్వాత్ జ్ఞానపదేనోత్పన్న [illegible] ఉపస్థాప్యతే తద్వృత్తి తత్ప్రకారక జ్ఞానత్వం తు ఫలితార్థః
తద్వృత్తి తత్ప్రకారక జ్ఞానత్వ [illegible] ప్రామాణ్య [illegible] యావజ్జ్ఞానగ్రాహక సామగ్రీగ్రాహ్యత్వా-
భావాత్ తత్ర ద్వితీయ ప్రామాణ్యం తత్ర జ్ఞానగ్రాహక యావద్గ్రాహ్యం న వేతి లాభాత్ । తత్ర జ్ఞాన [illegible] జ్ఞానపద

మితి తు తత్త్వం యత్తు మిత్రాదిమతే అగృహీతప్రామాణ్యా విశేష్యే బాధవారణాయ జ్ఞానపదం కవచ్ఛేదకీభూతజ్ఞానస్య
ప్రామాణ్యమితి విషయతావచ్ఛేదకాశ్రయత్వం వా జ్ఞానీయమానసపరమితి తద్విశేష్యకప్రామాణ్యత్వే జ్ఞానాజ్ఞానయోర్భేదా
మనుష్యసంభవాత్ విధేయసిద్ధసాధనస్య నిషేధే బాధస్య ప్రసిద్ధౌ వానవాశనోయ యావదితి ఫలతో గ్రాహ్యవిశేషాణాం తదభావ
తాదృశగ్రాహత్వవ్యాపకవిషయతాప్రతియోగికత్వవిశిష్టః జ్ఞానగ్రాహకత్వాదిటస్య యావ [illegible] గ్రాహవిషయ
త్వస్య ప్రసిద్ధేః సావచ్ఛిన్న జ్ఞానస్య తద్దానామపాదానాత్ తత్ర జ్ఞానత్వవిశిష్టగ్రాహకత్వవిషయతావచ్ఛేదకత్వ
విధిప్రసిద్ధింత్వదం జ్ఞానవృత్తమేంతి జ్ఞానగ్రాహకే నాప్రామాణ్యగ్రాహకస్వప్రామాణ్యగ్రాహ [illegible] కేతి అప్రామాణ్యం ప్రా
మాణ్యవిరోధి ఘటత్వప్రకారకత్వాదిఘటితప్రామాణ్యస్యగ్రాహ తద్విరోధి నో ఘటత్వాదేరపి వకాశం గ్ర
హ తదితి ఉపన్యస్యమానం అప్రామాణ్యగ్రాహ ఇదం జ్ఞానవత్ ప్రమేంతి వ్యవహారజనకైర్గ్రాహ్యః సమమిత్రాదిమ
తే విశేష్యజ్ఞానగుణరూపాం స్వాతంత్ర్యేణ ప్రామాణ్యోపస్థితౌ ధర్మిజ్ఞానం యత్ర తాదృశజ్ఞానగ్రాహాదిః కదాచి
దపి నజాతే తత్ర గ్రాహకం తం నోపాదేయం ప్రయోజనాభావాదితి వదంతి నైవేదం ఘటత్వప్రకారకం జ్ఞానం
స విశేష్యకమిత్యాది జ్ఞానగ్రాహకస్య ప్రామాణ్యగ్రాహకతాపత్తేః అత ఇదం విశేష్యజ్ఞానస్య తత్ప్రకా [illegible] యాం గ్రా ప్ర
హకత్వం వక్తవ్యం పూర్వోపస్థితే నైవ ఘటత్వప్రకారకం జ్ఞానమితి జ్ఞానే ప్రామాణ్యం గృహ్యత ఏవ తత్ర తత్ప్రకారకత్వం [illegible]
త్రకాలిక
॥ అప్రామాణ్యవిషయకః ॥

చింతామణిదీధితి

తత్రభాసమానవైశిష్ట్యప్రతియోగిత్వం తచ్చ తత్రవైశిష్ట్యగ్రహే దుర్గ్రహమితి తన్న తత్రభాసమానవైశిష్ట్యప్రతియోగిత్వ తత్ర తస్య భా
సమానవై[illegible]నైతి సంబంధాత్ తదవైశిష్ట్యతయాపి అన్యధా తదభావవతి తత్ప్రకారకత్వమప్రామాణ్యం తజ్జ్ఞానే తదభావవత్
వే తద్వైశిష్ట్యప్రదుష్టప్రత్యక్షం తస్మాత్ ఏవమేకత్రాన్యయోర్విరుద్ధప్రకారకత్వరూపసంశయత్వమపి వస్తుతః ప్రకారతావిశేషస్వరూ
౪ పసంబంధవిశేష ఇతి వక్ష్యామః అత్ర కేచిత్ అస్తి కస్యాంచిత్ జ్ఞానమాత్ర్యా విషయగ్రాహి అయమః కస్యాంచిత్ విషయితి సర్వజ్ఞసక్తం తద్భావ
యాసామర్థ్యవిషయం మవిషయీకరోతి జ్ఞానసమపి కస్యాపి జ్ఞానగ్రాహకతా ప్రయుక్తమేవ యస్య విషయగ్రాహకత్వ
మితి అయాపత్తౌ తాదృశయాపత్తాసమగ్రగ్రాహకత్వమర్థః యదపి పుభయగ్రాహకసామగ్ర్యై కగ్రాహకత్వప్రయుక్తమ
న్యగ్రాహకత్వం తథాపి జ్ఞానగ్రాహకతాప్రయోజకత్వం యుక్తవిషయగ్రాహకతాకత్వం వక్తవ్యం ఘటజ్ఞానపదార్థా
త్కస్యామగ్ర్యాస్తు జ్ఞానపదార్థేన జ్ఞాన[illegible]గ్రాహకత్వం తద్వ్యక్తిఘటగ్రాహకత్వేత అత్రం అపితు ఘటపదం ఏకస్యైవ వక్తవ్యవి
షయోపరక్తజ్ఞానగ్రాహకతాప్రమాపదేశప్రమాణ్యగ్రాహ[illegible]స్యాధర్మవారణాయ అయాపత్తి తద్విధాత్వధర్మ
తావచ్ఛేదకప్రకారతైకైవయాధార్థజ్ఞానాభిధత్తైస్మృతిహేతోః ప్రమాణం తదతాపత్తైస్సుఖితాస్తాం త్రికాః శో

ప్రైగా ప్రమా వ్యవహారాపేయుక్తం స్మృతివ్యావృత్తరూపపరకమగ్రం. తే ప్రమాపదేన ప్రమాణ్యగ్రహాజ్ఞానాకారణతయా తద
ప్రమాణత్వాదితన్నిరుక్తేః యత్ర విషయతాగ్రాహకతాయాం జ్ఞానగ్రాహకతాప్రయోజకా ప్రయోజకత్వ తత్ప్రకార
తద్విషయతాగ్రాహకతాప్రయోజకత్వం జ్ఞానగ్రాహకతాప్రయోజకతావత్ స్వవిషయగ్రాహకత్వ [illegible]
త్వవిషయతావత్ అస్తు వా యథా తథాస్తు తథాపి మణ్యాదిమతే వ్యవసాయం జ్ఞానవిషయతాగ్రాహకతయోః ...
తు ప్రసక్తం ఏకస్య ప్రయోజకస్య ప్రయోజకత్వం కిం భట్టజ్ఞానవాదినః స్వప్రకాశత్వాదితత్త్వమిత్యత ఆహ జ్ఞానం యా
త్రజ్ఞానగ్రాహకతాయాం వ్యాపకత్వం ఘటగ్రాహకతాయాం తు తదవచ్ఛేదకత్వం ప్రయోజకమితి నైకము.
భయగ్రాహకతాప్రయోజకః । ప్రమాపదేపిశబ్దే తదవచ్ఛేదకత్వయోరేవ జ్ఞానవిషయతాగ్రాహకతాయాం ప్ర
యోజకతావచ్ఛేదకస్య [illegible] మితి విషయత్వే [illegible] వ్యాపకతావచ్ఛేదకత్వే నాల [illegible] వి
షయత్వే అతిప్రసంగస్య [illegible] తావచ్ఛేదకత్వే [illegible] సంభవాత్ [illegible] తావచ్ఛేదక [illegible] తత్త్వపి [illegible]
ద్వాదిలపయోగః । విశాల [illegible] తావచ్ఛేద [illegible] తస్య [illegible] త్వపమతేల.

ఋం౭ధ్రి౩

సంభవాద్బన్ధకతావం గతానుమితాపి విషయాన్తరం మాన్యవశాత్తా వృత్తిరశబ్దస్య పరిణామతా ఇత్యాది వక్ష్య
మాణాం తాన్యోన్యబన్ధకతావం గశబ్దేషు వర్తత ఇత్యాబన్ధం ఉపాధి ఇతి సాధ్యా: సాధ్యా సాధనత్వేతి. గవి శే
ష్యవిభిన్నాని అర్థ. తద్వ్యక్తి బన్ధకతావచ్ఛిన్నాభావమాత్రాపత్తమాన్ససంభవాత్ విశేష్యతయా స్వభావ వశే
ప్రసాధనం. సాధ్యాభావాత్ బన్ధకతావిశిష్టధర్మస్య బన్ధకవిశేష బన్ధకతావచ్ఛేదకం సంబన్ధత్రయాఘటి
శ్న నబన్ధకతావచ్ఛేదకానన్యసాధ్యాభావ. తథా విపక్షే సాధ్యాభావవత్తా. తద్వ్యాపకతయా
ఋ ధర్మ. తేన విపక్షత్వం విషయత. బన్ధకతావచ్ఛేదకత్వేన సాధ్యాభావవతి తద్బన్ధకతా విశేష తద్వ్యాపకతా
విషయస్థాప్యా సాధ్యాభావాపత్తి. బన్ధకతావచ్ఛేదకత్వ. సామాన్యతో వ్యాప్తావత్తత్ర వ్యాప్యత్వ ఇతి. ॥ ఎతె
అత్ర పద. ౩ ॥ తద్బన్ధకతావచ్ఛేదకసాధ్యాభావవత్వేన తద్వ్యాపకతయా దర్శనం తత్. తద్విశేషణ
పదత్రా సాధ్యా. త. ఉపాధి. ఉపాధిత్వం బన్ధకతా: సాధ్యా: తద్వ్యాపకతా భావవ.
న తత్ర సాధ్యాభావవద్వృత్తిత్వం. సాధ్యాభావత్వం బన్ధకతా సాధ్యాభావవిశిష్టవృత్తిత్వ తత్ర సత్వ
దర్శనః। బన్ధకతా తద్వ్యాపక సాధ్యాభావవత్తా బన్ధకతా సాధ్యాభావవ్యాపకత్వం వ్యావర్త

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

చా॥ ప్రకృతి:

౨

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
౬ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

తదవచ్ఛిన్నప్రామాణ్యగ్రహః [illegible]

[illegible] ప్రామాణ్యం [illegible]

చిత్రదీప.

మచ్చాం. తెరవివక్షితం. రయస్యా యిత్యవతె బన్నతతా యలాం ఉసత్వల్పతాప్తి తత్వక్షతా దిత్యమపి బన్నరమసత్వల్ప
మెవవ్యవసా యస్య. తరాత్వద్వ మెవచబన్నస్యమిత్యాశం. ప్రాణ్యగ్రాహ్యత్వం. బన్నరతావది విశిష్టవిషయత్వం. వా
చ్యమిత్యపి శబ్ద్యత్ తద్జ్ఞానా ధనస్య పూర్వోక్తా ఽవర్గాహ్యః తెరప్రమాత్వరూపసామాన్యలక్షణం యాఉపూ
వవాప్తా ప్రమాత్వ గ్రాహిపరక్షతేః తాదృశబన్నరగ్రాహ్యత్వం. తుతస్యబన్నరె తాదృశబన్నరగ్రాహ్యత్వం. తాదృశబన్న
౨ రప్రకారత్వం. వా తెరఘటభిన్న తాద్విదరా ప్రవారాన్న గ్రాహపర్క్షతెరవారసైదేశ్యప్రసదిః తెస్థై బన్నరెసులభతాప్తి
తద్జ్ఞరఘటతవిశిష్టం తరతత్వసరిరిత్వపి ననిత్ ఇత్యాకారకత్వం బన్నర విరహం తత్వనస్య తద్వ్యత్యయాత్మ
ఇతిసమ్యక్ ఉపఖండిత ఏకదేశి మతమును ఘటత్వప్రకారకతావ్యక్తా సుఖౌ దావా భదేవెరా. బన్నతతాం తి. గణాసమి
తెతస్యాః ప్రకారత్వఘ. భతెస్వదన్యమపితా దృశబన్నరవిషయం తుకాసమానాధికరణం బన్నరాబన్నసమానా
ధికరణత్వసా. తిమం. బన్నరం. విశేష్యం. తెనతాదృశబన్నరబన్నత్వై రంయస్సైంయస్యాయిత్యమతాసదం. తద్గ్రాహ్యత్వ
ఎంతెవాచ్యం. వ్యవసాయస్య. తరం. త్రిబతస్తత్క్షణ్యాఖ్యా. తెరాతద్వబన్నరం. భద్వబన్నరతతాం. గణాసమితెవ్యరసా
శాతం రంయస్యాయిత్రైః తాద్క్షా శాతెవనాభద్వషగవ్యత ఇతి రతత్వతాపరిత్రహిం ఇత్యపాయః

[illegible] యోగినా [illegible] మర్త్య తత్వాపి [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

వరాంకృ

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] ॥ ॥ ॥

బం॰ శస్త్ర

అనువ్యవసాయస్య హృతాం వృత్తావదయుత్తిరూపమితి రూపణాం॰ సాక్షాత్కారః ఎవ॰ ద్రవత్వమితి రూప సత్వ॰ విషయత్వరూ
పత్వేపి యావద్విషయత్వ రూపత్వాసిద్ధేః త్వేశ్చి ద్రవ్యవిషయతాసిద్ధిః తదితర హానవ్యవసాయ ఇతి సాధు న్యాయత్వే తత

తత్ర బాహ్యహానే నసావచ్ఛిన్న హృద్యమన తద్ధానే విశేష్యత్వ సమవస్థిత్వం॰ తత్ర సమ ప్రకారక త్వం॰ చ
వ్యవసాయ త్వస్య రూప వ్యవసాయ త్వే సుమిత్యాస్య ప్రకాశే నాగృహ్యత్వే విషయత్వ రూపత్వం॰ హి భావ
సమవేతా బాహ్యత్వే ద్రవ్యవిషయత్వ ఇతి వ్యవసాయ భాసమాన ద్రవ్య ధర్మ సత్వే ద్రవ్య విషయత్వం పి
పదార్థః వ్యవసాయ విషయ ప్రత్యక్ష సత్వే సుత్తాన్వితా సం॰ బం॰ ధి తావత్ వదక రూపవతత్వయా భావ
సాన్వయ సం॰ బం॰ ధి ర్వసన॰ బం॰ ధి కాపదార్థ రూపణాం మిత్యాసు వ్యవసాయ నస్య రత్త తత్త్వే [illegible]
వర్తిత విషయ రూపతా వస్తు ఆత్మధా వృత్తా వర్తిక రతిత॰ తథా నామితి తదాకార నస్య రత్త
తత్త్వేన వృత్తావర్తిక మితి అతవాదా వ్యవహా ప్రమేయత్వే వ్యవహారతే అనువ్యవసాయ స్య విషయత్వ
ద్రవ్యత్వే త్వేశ్చి ద్రవ్యవిషయత్వ రూపత్వ [illegible] ద్రవ్యత్వం॰ రత్వత మితి ప్రసవం॰ [illegible]
తితి వాచ్యం॰ ప్రామాణ్య బాహ్య హానే సానుద్రవ్య హృత్యే రత్వ [illegible] వృత్తావర్తి భావ వత్త
తత్త్వ ప్రతియోగితా భావ వత్వ తోవ తద భావ వత్వే వ్యవహారక వ్య॰ మప్రామాణ్యం॰ పరత్వేనా బాహ్య
స్యాపి భాసమిత్యా ధర్మః ద్రవ్యతా వతా సమూహ సం॰ బహుధా రత్నం॰ అనువ్యవసాయస్య ద్రవ్యవిషయ త్వం॰ న ధర్మః రూపా వత్వే తత్త
'''   "   "   "   "   త్వ తత్వా॥   "   "   "

త్వేన అసమ్భవనాం ఘటాం విషయతా । తేన ప్రమాసమ్భవనాయత్ప్రయాః సమ్భవనాయా విషయవిషయకత్వే ప్రత్యక్షం ప్రత్యక్షం తాత్పర్యం సం శబ్దం [illegible]
[illegible] బాం ధాం నిశ్చయాం వేదనాయాం తత్స్వప్రత్యక్ష తన్నిర తాం ఉత్తస్యైవ ప్రత్యక్షం భవత్యేతావతా అనుమానాయ ప్రత్యక్షం తేన భావం దృష్ట అత్ర యాం వ్యాప్తిం
అతిజ్ఞప్తి క్రమః అత్ర తత్త్వం ధర్మధర్మి ద్వైత ప్రత్యక్షం తత్రాపి తస్య ఘటతస్య నిషేధే ఘటం నిషేధః సంప్రత్యక్షనాయం ఘటాం [illegible] ప్రమాణత్వేన —
మత్రాం బాధం తన్నిత్యం తం తత్త్వం అత్ర ప్రత్యక్షనాయాం పరిచ్ఛేదస్య ఘటవిషయం తాం నిషేధవిషయత్వ విశేషణత్వ [illegible] [illegible]
ఘటాతాం యాం నిరాసం నిషేధాం నాత్ర తత్ప్రత్యక్షం అతః ప్రత్యక్షం తాం శబ్దం ప్రమాణం ప్రత్యక్షం ధర్మస్య ఉపాయం తత్ర ధర్మస్య ప్రత్యక్షం తత్త్వం తదత్ర దృష్టం
ప్రత్యక్షం తత్త్వం పిమత్తం ప్రమాణం నామ ధర్మ నిత్యం ప్రత్యక్షం తాం ప్రమాణం ప్రత్యక్షం సంగత్వం తేనాం మధ్యస్తేనాం మధ్య తాం అనుమానం
మధ్యస్తం తథా ప్రత్యక్షం యాం తత్ర ప్రత్యక్షం తత్రాం మధ్యస్తం జ్ఞానయమాం జ్ఞానం ప్రత్యక్షం ప్రత్యక్షం ప్రమాణం ప్రత్యక్షం యాం తత్ర ప్రత్యక్షం
తాం తత్ర యత్ర యత్ర తత్ర తద్వ్యాప్తి అత్ర ప్రమాణం ప్రత్యక్షం [illegible] ప్రత్యక్షం పక్షః అసమ్భవనాయ నిత్య ప్రమితత్వం విషయయాం
రాగ ప్రత్యక్ష తిరస్కృతం తత్ప్రతిబన్ధకాం జ్ఞానత్వం తత్ప్రతిబన్ధక ప్రత్యక్షం జ్ఞానత్వం ప్రమాణం ప్రత్యక్షనాయం — ప్రత్యక్షం ప్రత్యక్షనాయాం [illegible]

౫౦౯

తృపమితౌ స౦బన్ధ (౯౨)

స్వప్రతియోగిసమానాధికరణ్యవాన్ ప్రతియోగిపదసమభ్యాసత్వేతి తద్రూపావచ్ఛేదః తద్వ్యాప్తిపదధూమాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకం
౦ స్వాన్యాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వం వాచ్యమావశ్యకం సాధ్యాభావాధికరణ్యయ [illegible] తద్వ్యాప్తి స్వస్వాపత్తేర
సిద్ధా౦ స్వాన్యాభావస్య వాచ్యత్వే తస్య సిద్ధాన్తి తత్ సిద్ధా౦ తత్సమాన్యం నైయాయికానాం ప్రయోగః స్వప్రత్యయః నైవ [illegible] గ్రన్థః ౫౭
ప్రతియోగ్యసమానాధికరణ్యతి ప్రతియోగ్యసమానాధికరణ్యయ ద్రవ్యపదవిశిష్టసమానాధికరణత్వం తాభావప్రతియోగి
తావచ్ఛేదకత్వం దర్శః తద్రూపావచ్ఛేదకయత్ [illegible] సాపి సమానాధికరణ్యం తద్రూపవిశిష్టస్య తద్వ్యాప్తి [illegible]
౧౬ తాపితావ్యాప్తిరిత్యర్థః ద౦ ద్రవ్యత్వసాధ్యపక్షే ప్రవృత్తి [illegible] ద౦ ద్రవ్యత్వాదికమేవ తత్ప్రతీతావచ్ఛేదకమత్రాసావ్యాప్తిః ఇదం [illegible]

౦ త్రైగావృత్త ప్రతియోగ్యసమానాధికరణ [illegible] యత్ సమానాధికరణత్వం తాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నం యత్
ద్రవ్యత్వేతరసత్త్వం తస్య సమానాధికరణ్యం వ్యాప్తిః [illegible]

ద్రవ్యం గుణకర్మాన్యత్వవిశిష్టసత్త్వాదిత్యత్ర [illegible] త్వాధికరణ గుణే కర్మణి త్వం తాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకద్రవ్యత్వాదికాన్
వ్యాప్తిః సాధ్యస్య విశిష్టసత్త్వాదేః గుణాదావవృత్తేః సమానాధికరణ్యవృత్తేః రాం [illegible] రూపవత్తావచ్ఛేదకసత్త్వాధికరణంతావచ్ఛేద
కస్య ద్రవ్యత్వాదవ్యాప్తిరిత్యర్థః వస్తుతస్తు ధూమ [illegible] త్వాదివిశిష్టవ్యాపక సమానాధికరణ్యస్య సత్త్వాదిసాధ్యకం
[illegible] ధూమతావదవచ్ఛిన్నసమానాధికరణ్యం తద్వ్యాప్తి ధూమత్వాదికం వ్యాప్తిః [illegible] దిత్యాశయః తత్ [illegible] ౦
౧౦

[illegible]

శ్రీ ... సంయోగ ... ద్వైతవృత్తి ...

... సం. యోగ ... వ్యాప్య

యం. కపిసం. యోగో ఏతద్వృత్తిత్వాది త్వాది సం. ... యాం సమానాధికరణ. తం. [illegible] దం. సం. యోగ ... త్వాది త్వాత్ [illegible] వ్యాపి
వాక్యార్థ ... సం. యోగస్వ ... వృత్తి ... వ్యాప్య ... సమానాధికరణ ... వృత్తి ... తత్ర ...
స్వ్యాపి సం. యోగ స ... త్వ ... ప్రతియోగ్యవచ్ఛేదక ... వ్యాప్యవృత్తి ... సం. యోగ ఇతి ... తి ...
సమానాధికరణాభావ ... యోగ ... వ్యాప్య ... సం. యోగ ...
... భావ ... యోగ ... వృత్తి ... భావ ... సమానాధికరణాభావ ... తి వ్యాప్య ...
యోగ సమానాధికరణాభావ ... యోగ ... విశేష ... భావ ... త్వాది త్వాత్ ...
... త్వాది ... ప్రతియోగ్య ... భావ ... తి ... వృత్తి ... వ్యాప్య ... యా. సం.
... త్వాది ... దర్శా ... దర్శ ... సం. ... వృత్తి ... దర్శ ... త్వం ...
... వృత్తి ... త్వం ... దం. ... దర్శ ... వృత్తి ... సమానాధికరణ
... దర్శ. ... త్వాది ... దర్శ ... సం. యోగాది సమా
... వచ్ఛేదక ... యా ... వచ్ఛేదక ... సం. ... దాం ... [illegible] ... తి ...
... త్వ ... దర్శ ... వృత్తి ... తి. ... సం. యోగ ... సమానాధికరణ ...
... వృత్తి ... వృత్తి ... వృత్తి ... వృత్తి ... వ్యాప్యవృత్తి ... తే: సం. యోగ ... త్వా ...

౨౮౧

సిద్ధా. ఏవం ప్రతియోగినియతత్వే దేశకాలయోః దేశకాలభేదావచ్ఛేదేన తదభావః తదభావతత్త్వాత్ ధూమాభావవ్యాప్తౌ వారణాయ తత్తద్దోషాదేరయం
యం చ సవసామానాధికరణ్యవృత్తిత్వ సాధ్యస్య సాధ్యాభావవదవచ్ఛేదేన వ్యాప్తి ... ప్రతియోగ్యసమానాధికరణ్యాం ప్రతియోగినిత్వావచ్ఛేదకావచ్ఛి వదంతి
తం న్నసామానాధికరణ్యాత్ తేషాం ... వ్యాప్యత్వేవిశిష్టసత్తావాన్ జాతిమత్వ ... భావతత్త్వమానాదౌ ... భయవాన్ ...
తత్తావదిత్యాదౌ గాతిప్రసంగః ... భయమేకవిశిష్టపరత్వం విశిష్టం ... వాన్ దృష్టిరితి తదభావో ... సహావస్థాన
ప్రతియోగినివృత్తిరకరణాదితివాచ్యం ఉభయత్వం ... విశిష్టతావచ్ఛేదకతి ... తదవచ్ఛిన్నాభావస్య తదవచ్ఛిన్నాభావాత్ ... విశిష్టవి
౧౭ రహోపిఘటత్వపటత్వయోరుభయత్వావచ్ఛిన్నోభయత్వేన తదభావస్య ... సిద్ధత్వాత్ ... వ్యాప్తిరేవ ఉభయత్వాధిక
రణాస్వరూపత్వస్వపసనసతాదితివాచ్యం తథాత్వే ప్యుభయత్వే ... నన్వతత్రానవతారణాభయమితిప్రతీతిరనన్వాక
స్ప రత్వాపత్తేః తం తవ దంకాత్వం తాభావత్వేన ఘటపటప్రతియోగ్యసమానాధికరణ్యస్య అత్వం తాభావత్వేన ఘటపటప్రతియోగినితా
యాత్రూపాభావాభావాభావత్వాభావస్య ... సమానాధికరణాభావాం తత్ర ... తస్య రూపాదేరితి తయోః ప్రతియో
గ్యసామానాధికరణస్య వదులక్షణాపత్తేః సత్వేమేవాభావానాం ... తస్య ... త్వ
ప్రతిప్రతియోగ్యసమానాధికరణాభావః తత్ర ... తత్ర ... సత్వస్య ... ప్రతియోగ్యధికరణత్వం తాభావత్వే తథా
సంప్రదాయః అథ యదా గోత్వం తదా ... తత్ర ... తిర్వ్యాప్తిః ... ప్రతియోగినితావచ్ఛేదకాభావసాధ్యకావ్యాప్తిరితి
నాత్వావచ్ఛిన్నసగాభావమాత్రాంతావపి యదా ... దస్తదావృత్తి ... యదా దృష్టం తదా ... నందుము వాయుదానాయునిష్ఠ

ష్టం. తదాతదీ యత్సంబంధేన యత్తాద్రూప్యావచ్ఛిన్నా వ్యాప్తిః వ్యాప్యతావచ్ఛేదకవ్యాప్యతాదిచ్ఛిన్నం. తద్ద్వయసామానాధికరణ్యం. సప్రతియోగికాభావప్రతియోగి
నితాంశవచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకం తయోరేవ సమానాధికరణ్యాభావత్వమతే ఏకావచ్ఛిన్నప్రతియోగికాభావవిశేష్యం. తత్రద్వయం. పరమత్వే పిపతు యదసమానాధికరణ్య
విశిష్టప్రతియోగికాభావం తయోస్సంభవ ఇతి వ్యాప్యం ప్రతియోగి మత్ ద్వయం. సాధనమతేపి సామాన్యం. తాదాత్మ్యపతత్వేపి విరోధాభావాత్
తాత్పర్య తత్సంబంధాత్ సమానాధికరణ్యావచ్ఛిన్నం వ్యాప్యత్వ ప్రత్యయం. సాత్త్వికద్వయం. వ్యవిశేషః యద్దేశస్య దేశచ్ఛేదకస్య ద్వయం. తద్రూపం. ప్రతియోగిస్య చస్య రూపం
విశిష్టమితి దేశకాలస్యవాన్తే దేశస్య వచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకత్వాన్నైవ దశాంతే తదభావస్య ప్రతియోగి నిష్ఠాధికరణతావచ్ఛేదకం. సమాన
భావవిశేషాత్. తాభావః సంసర్గాభావత్వం. చ. స. సర్గో విరోధ ప్రతియోగి తత్త్వవిషయాభావత్వనిరూపం. చ నిరూపక ఏకా యం
వంశ ఫలితమితి వ్యాప్తిః తద్వ్యాప్త్యావృత్తిత్వరూపఏకాయం వస్య తత్త్వ ఘటకతావచ్ఛేదకః ఏకావరం. తత్సంప్రతి వైశేషిక ఏకతా
ద్రవ్య సాః వస్తుత ఏకవచనం సుపి తమేవ న. సర్గాభావాదిలక్షణం. సంబంధత్వం వర్తతే యస్య తే సంసర్గాభావస్య ప్రతియోగి
యోగసంబంధవ్యాప్తిరూపం అధికరణాంశేయత్వాద్విశేషణం కాకారసంబంధస్య తాత్పర్యం మిత్యర్థః ద్వయం తావత్
ఏకతాద్రూప్యం సమానాధికరణం నవ్యానాం వ్యాప్తిః సాధ్యవత్వాన్యత్వం పిపద్యతమతేవిషయత్వవిశేషణాత్వ
కార్యసమవాయః సాధ్యవత్ తత్తన్మతం ప్రతియోగితావచ్ఛేదకసంబంధేన ప్రతియోగినిరూపితాధికరణం. సంబంధ
నాశ వ్యాప్తి తాదాత్మ్యభావేన తత్సాధ్యత్వం ప్రతిపాద్యం ప్రతియోగ్యసమానాధికరణాః తద్విశిష్టహేతుత్వ

వ్యా. పంచ

సి. ధా

౨౪

ధికరణ [illegible] వృత్తిత్వ [illegible] వ్య. తేన [illegible] వ్యాప్యవృత్తి సాధ్యకా సంగ్రహః తద్వ్యావృత్తి [illegible] సాధ్యః అవ్యాప్యవృత్తి సాధ్యక [illegible]
[illegible] తత్ప్ర [illegible] సాధికరణ [illegible] ప్రతీతి [illegible] తత్వాద [illegible] ప్రతియోగితా [illegible]
ధికరణ [illegible] అధికరణ [illegible] ధికరణ [illegible] ప్రతి [illegible] ధికరణ [illegible] ప్రతియోగితా [illegible]
[illegible] ప్రతియోగితావచ్ఛేదక [illegible] ధికరణ [illegible] వృత్తి [illegible]
[illegible] ధికరణ [illegible] వ్యాప్యవృత్తి సాధ్యక [illegible] ప్రతియోగితావచ్ఛేదక [illegible]
[illegible] ధికరణ [illegible] ప్రతియోగ్యధికరణ [illegible] తద్వ్యక్తి [illegible]
[illegible] ప్రతియోగిని [illegible] అభావ [illegible] తత్వాద [illegible] వ్యాప్యః సాధ్యాభా
[illegible] ధికరణ [illegible] అభావ [illegible] ప్రతియోగి [illegible]
[illegible] వ్యాప్తిః సాధ్యాభావ [illegible] ప్రతియోగ్యధికరణ [illegible] సంయోగ [illegible] అభావ [illegible]
[illegible] అభావ [illegible] ధికరణ [illegible] ధికరణ [illegible] తత్ప్రతియోగితావచ్ఛేదక [illegible]
[illegible] ప్రతియోగితావచ్ఛేదక [illegible] ధికరణ [illegible]
[illegible] సాధ్య [illegible] ధికరణ [illegible] సం. బ. [illegible] తేన సం. బ. [illegible]
[illegible] తేన [illegible] అభావ [illegible] సం. బ. [illegible] ప్రతియోగితా [illegible] ప్రతియోగితా [illegible] సంయోగ [illegible]

భావస్య చ సహవా యస. బ. ధావచ్ఛిన్నత్వతి యెనా నితా౦ యహా౦ వచ్ఛే దకత్వేన వహా త్వస్య రక్షితి: యవ్యాస్యసాధ్య తావచ్ఛేద
కస. బ. ధైకత్వతి యెనా గ్య స. బ. ధి త్వే. హ తమ తా వక వ్య. తథా యస. బ. ధచ్ఛేదేత్వతి యెనా నితా నత్వే వైష్ణవ్యస్యా ఏవ.
ప్రతి సామా నాధి కరణ్య దా స. బ. ధి త్వ. ఇ వె త్వే అప్ర త్వ ధి కరణ్య త్వ. వతా చద విశిష్టా౦ వ వ్యాప్యత్వ. వ్యాపక త్వ. చ ఇ
వ్యహతి తథా హి తా దా త్వ్య స౦ బ౦ ధే న ధూమ వత్తస్య. బ. ధి ఇ వహ్ని వ త్వే మా నే౦ యెనా మ్యాస్య భావ: తస్య తా దా త్మ్య స.
బ. ధా వచ్ఛిన్న యహా౦ తత్ త౦ యెనా నితా౦ యహా౦ వచ్ఛే దక త్వే వ తా వచ్ఛిన్న వహ్ని మత్తస్య తా త్మ్య స. బ. ధి ఇ వహ్ని స్య
ధూమ వత్తస్య త్మ్య స. బ౦ ధి త్వ. ఏవ. ధ మిన్నాభావ ధూమ వ్యాప్య త్వ వ్యాపక వ్య భిచారి త్వ ఏవ వచ్ఛేదక. వ్య ధి త త్వ వ్యా
వ వ్యాప్య త్వ. తత్ర తత్ర. స. సత్త్వ తే యథా వ యా వ్య త్వ స. బ. ధే నాన్తో వ్యాప్య తా వ్యాపక తా వ్య త్వే తస్య పక్షే
వ ప్రత్యక్షే యా వ్య త్వే సా ధ్య వ్యాపకత్వ వగత. తా వ్య త్వే సాధ్య పక్షే యెనా వివ్య స మి తి: తే స. యెనా గ్య గ ధూమా
వ యవ తే. తథా సహ వా యెనా వ్య త్వే వహ్ని: తథా వగత వ్యాపక తా మట కస. బ. ధే వ్యాప్య వ్యాప్య భావ స్య త్వే తి. తథా వస వ్య
యెనా గ్య వా వ్యాప్తి రహా నా మ వహ్ని స. యెనా గ్య స.
వ్యాప్య తా ఘట క స. బ. ధే వ్యాప్య స్య భావస్య త్వే. తథా సహ వా యెనా వ్య త్వేవ విరహ నా మహా త్వ స్య వ యథా తథా వ్య వహ వా యెనా ఇ వ తత్ త్వే. ఇ వతత్వే వ స. యెనా గ్య వ్యాప్తి రహా నా స్య వయ
వే స. యెనా గ్యె త్వే. యవ్య తథా వ వ్య త్వే తథా వత్తా తా దా త్మ్య స బ తా ధర. వ్యాప్య త్వ గ్రహ దా వ్య పక ఇ వ్య త్వ స్య తా దా త్మ్య వే వ తే
వ భావస్య ధ్య తి వచ్ఛే దా మ్య స్య భావ: ఇత్థ మె వ తే తా దా త్మ్య స్య వ్యక్త. తథా యెనా వ్యాప్తి ఇత్యయ ఇతి స. గ్య తే [illegible]
వ ప

ఏ.౨౧ పక్ష

సద్ధాం అతవచవజాపత్యవ్యగ్రహదభావయం. యత్ర సాస్నాదిసత్తగాంతి తాదాత్మ్యసంబంధావ్యాప్యత్వహే సాస్నాదిమాతాదాత్మ్యస
గాః తాదాత్మ్యసంబంధావచ్ఛిన్నవృత్తిత్వసాస్నాదిప్రతియోగితాకసంబంధాభావే వ్యాప్యత్వాభావాత్ వ్యాప్యత్వం వృత్తిత్వ
వక్తవ్యం. యత్ర తత్సంబంధావచ్ఛిన్న ప్రతియోగితావచ్ఛేదకసంబంధస్య తత్సంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకసంబంధితా
త్వం ...తాదాత్మ్యసంబంధావచ్ఛిన్నవ్యాపకత్వమపి తదభావవత్త్వం పృథగ్వ్యాపకస్య. యోగే సంబంధితావచ్ఛిన్నత్వం విశిష్టవృత్తిత్వం తాత్పర్య
మంతవ్యం తాసంబంధితావచ్ఛిన్నవ్యాపకతావచ్ఛేదకవృత్తి భవిష్యతి చేదవాపత్తేః ...వృత్తిత్వాత్ తత్ప్రతియోగితా వ్యాపకతావచ్ఛేదకవృత్తిత్వ
౧౯ మనస్య... విశేషణతావిశేషణాభావాప్యవృత్తి. వ్యాప్యవ్యాపకయోః సామానాధికరణ్యావచ్ఛేదకసంబంధేన ప్రతియోగితాసంబంధితా
త్వవతస్వస్వాభావప్రతియోగితాం తత్సంబంధావచ్ఛిన్నత్వస్య తత్సంబంధేన ప్రతియోగిసంబంధితదభావత్వస్యాపి సా
తత్సంబంధావచ్ఛిన్నతావచ్ఛేదకసంబంధభావత్వం తదా చ వ్యాప్యవ్యాపకత్వే ప్రతియోగితావచ్ఛేదకవిశిష్టప్రతియోగిసా
మానాధికరణ్యవిశిష్ట...వృత్తిగగనాదివ్యావృత్త్యర్థం వత్ప్రసిద్ధిః సత్తాదేర్దృష్టాంతాభావాత్ ... సమవాయసంబంధేన సాధ్యా అత్ర
౩౦ స్వస్వసంయోగసంబంధస్య వృత్తిరితి సంయోగః భూతత్వమూర్తత్వయో విశిష్టం సామానాధికరణ్యవిశిష్టసత్తాత్వవి
శిష్టాదికం చ సమవాయసంబంధవృత్తి సంయోగసంబంధేన చ ... వ్యావృత్తి ... విశిష్టస్వాధికరణవృత్తిత్వసమ
వాయస్య వాత్తేసాధ్యత్వే ... తాదాత్మ్యసంబంధావచ్ఛిన్నత్వాభావవత్త్వే యోగితాసంబంధిత్వే ...
దాతసామాన్యస్య ... వాయోః ... తత్సంబంధే ... ప్రసిద్ధిరిత్యాశయః ... సామానాధికరణ్య...

+ తాదృశసంబంధేన వృత్తిత్వప్రసిద్ధేః

వతి వ్యాప్తేర్దుష్టప్రవేశ్యహేతుపత్తిసమవాయేన వృత్తి శక్యసిద్ధేః ప్రవేశ్యవసయోగాదేరపి వృత్తేః ... సా వృత్తావచ్ఛేదకసంబంధసామా
న్యేయత్కించిత్ప్రతియోగి ప్రతియోగితావచ్ఛేదకహేత్వధికరణనిష్ఠాభావయత్కించిద్వ్యాప్యయోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నాభావ
స్య వివక్షితత్వాత్ తదభావస్య యోగివచ్ఛిన్నాధికరణయోగితావచ్ఛేదకయోగితావచ్ఛేదకవ్యాప్త్యభావ
గ ఏవ తద్దండాదికం ... ప్రతియోగితావచ్ఛిన్న ... తద్విశిష్టసమవాయేన ... దండః ... యో
యోగితావచ్ఛేదకత్వవిశిష్టప్రసంగః ... పసం. బ. ... వృత్తిపత్తేః ప్రతియోగి ... గుణ ...
తుమస్త్వభావప్రతియోగితాసామాన్యయత్వం. బ. ... ప్రతియోగి ... హ
తేన తద్ధర్మావచ్ఛిన్నవ్యాప్యత్వం. వాచ్యం సమవాయేన ... భావప్రతియోగి ... తేన సం. బ.
దేశకాల ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వం సంబంధ ... తద్వ్యాప్య ... సామానాధికరణ్యయోగితావచ్ఛేదక ... ప్ర
...యోగితావచ్ఛేదకయోగిసామాన్యవ్యాప్యత్వం ... ప్రతియోగి ... తత్వస
స. యోగ ... ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వవిశిష్ట ... వ్యాప్య ... ద
పసంబంధవిశేష ... స. బ. ... ప్రతియోగితావచ్ఛేదక ... వ్యా ...
... సంబంధ ... యోగితావచ్ఛేదక ... ద
భావాభావసామానాధికరణ్యాభావసంబంధ. ... ప్రతియోగి ... సాధ్య ... ప్రతి ప్రసంగః

చిం ఠ

ఆవళి

౭౦

తదపి నాన్యోపాదేయం ప్రయోజకాభావాత్ విషయతాతత్వాదివత్ ప్రతియోగితాత్వాదికల్పనాత్ తా త
త్వసంబంధతాపాదయో వృత్తిరిక్తా ఏవ పదార్థా ఇత్యపి కేచిన్నః ॥ [illegible] ॥ అవచ్ఛేదకత్వమిహ స్వ
రూపసంబంధవిశేషః సంభవతి లఘుధర్మేణ గురౌ తద్వ్యావృత్త ప్రమేయధూమత్వకం బహ్న్యాదిమత్వ
[illegible] ప్రసాన్తరాప్త్యాసన్నాంత్వాదేశతదాత్మ్యేనరూపినాం సాధ్యతాయాం వ్యభిచారిణ్యతిప్రసంగాత్
సాప్యకతిరిక్తవృత్తిత్వం ప్రతియోగితాయాం స్వరూపసంబంధాత్మికాయాం ప్రతిప్రతిబద్ధత్వేన ధూమత్వావచ్ఛేదకేపి తదతిరి
క్తవృత్తిత్వాత్ [illegible] తదా విధయత్తిం చిదేకాభావప్రతియోగితాసామాన్య [illegible] వృత్తిత్వం తత్ [illegible] నాతిరి
క్తసామాన్యాభావస్యాభావే ధూమత్వావచ్ఛేదకత్వవచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకత్వాత్ తథా తన్నితి వాచ్యం వహ్నిస్వ
[illegible] వృత్తి [illegible] ప్రతియోగితాకాభావప్రతియోగితానతిరిక్తవృత్తి వహ్నిత్వ
దావతిప్రసంగాత్ [illegible] తేనాన్యవృత్తిత్వవిశిష్టత్వం [illegible] తదవచ్ఛేదకప్రతియోగివృత్తికప్రతియోగితా న
[illegible] లఘుధర్మే సతి గురుధర్మేణ సాధ్యతాయాం సత్యేతావన్మాత్రం తాదృశతదవచ్ఛిన్నతావ
ప్రసిద్ధిరితి [illegible] ప్రతియోగితావచ్ఛేదకానతిరిక్తవృత్తిత్వస్య విశిష్టత్వాత్ స్వసమానవృత్తికం చావచ్ఛేదకం [illegible]

తత్త్వం । చాన్యపర్యాప్త్యధికరణాపర్యాప్తవృత్తికత్వం । యథా వహ్న్యాదికం । ఘటత్వాదా పర్యాప్తిస్థా యథా ఘటపటోభయత్వాదావితి
ప్రతీతిసాక్షికః సంబంధవిశేష ఏవ పర్యాప్తిరపి సంబంధ ఏవ సమానాధికరణవృత్తికమ్ [illegible] వృత్త్యాదికం సాధ్యతా । యథా । [illegible]
పః । [illegible] ఘటత్వావచ్ఛేదకత్వం । స్వరూపసంబంధవిశేషః । ఏవం । పర్యాప్తిసంబంధ యథా [illegible] వచ్ఛిన్న [illegible] యథా [illegible]
హ్యవృత్తి ధర్మావచ్ఛిన్నత్వేతి వక్తవ్యం । తేనాంశే వ్యాప్తిరితి సః । ఏవం తత్ర తత్తద్ధర్మావచ్ఛిన్న ప్రతియోగితాకాభావవదప?
వచ్ఛిన్నత్వవిశిష్టసామానాధికరణ్యం । స్వవిశిష్టసంబంధేన ప్రతియోగితాకాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకం తత్త్వం । తత్త్వవృత్తిత్వం । స ।
[illegible] తథా వహ్నిత్వా [illegible] తస్య [illegible] భావప్రతియోగితావచ్ఛేదక [illegible] త్వవిశిష్టసత్త్వ
త్వం చ వృత్తికత్వేపి సత్తా [illegible] ఏవం స్వవిశిష్టసంబంధేన ప్రతియోగితాకాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వం । స
ధ్యం । [illegible] ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వం విశిష్టప్రాపాదనే యథా । [illegible] తయా [illegible] వచ్ఛేదకత్వం । విశేషణవత్త్వం । ప్రతియో
గిత్వం । సంబంధిత్వం చ సాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధ [illegible] ధ్యం । [illegible] సంబంధ [illegible] దమానాదియథాష్టః [illegible]
విశేషణతావిశేషే [illegible] సాధ్యతా [illegible] తాదృశప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నత్వమేవ ప్రసిద్ధః [illegible]
[illegible] సమవాయేన [illegible] ప్రతియోగితా [illegible] అధికరణవృత్తి [illegible] సంయోగతావచ్ఛ
వహ్నిరూపాభావవతి సంయోగతాదివిశిష్టవృత్తి [illegible] ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వ [illegible]

([illegible] ప్రతిభావప్రతి [illegible])

చం॥౪౮

(ప్రతియోగి) ప్యే — వ్యాప్య — (ద్రవ్యత్వావచ్ఛిన్న) [illegible]

౮వ్య త్రసమవేతత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాభావవత్తిబాధవ్యావృత్తి [illegible] వశాదితి వాచ్యమ్. ధూమవాన్ వహ్నేరిత్యాదావ
వ్యాప్తేః [illegible] ప్రతియోగితావచ్ఛేదకసంబంధేన సాధ్యాభావ. వృత్త్య. యోగ్యతత్వే [illegible]
ప్ర. వృ. తాభావప్రత్తియోగితావచ్ఛేదకా యోగాత్ [illegible] వృత్తిత్వప్రతియోగితాభావవద వృత్తిత్వ. ధూమ
వృత్త్య విశిష్టస్వ. భావత్వ ప్రతియోగిత [illegible] యోగాత్ [illegible]
౨౧ స. బం. ధూమవహ్న్యోర్వ్యాప్యవిశేషణతావిశేషావచ్ఛిన్నత్వస్వాపత్తి [illegible] పురస్కారాదేయమేవ ప్రతియో
గిత్వే యత్ర [illegible] దర్శనాత్ [illegible] యత్రాదికాలికే [illegible] దర్శన [illegible] ప్రమా విశిష్టవ్యాప్యాదేః
సాధ్యతావచ్ఛేదక విశిష్టసాధ్య వహ్ని [illegible] భావాప్రతియోగితావచ్ఛేదకా [illegible]
వచ్ఛేదక విశిష్టహేతు [illegible] భావప్రతియోగితావచ్ఛేదక [illegible] వ్యాప్తేః [illegible] విశేష
ణతావిశేషావచ్ఛిన్న [illegible] విశిష్టసం. బం. ధి [illegible] ప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్న [illegible] సం. బం. ధా
వచ్ఛిన్న సాధ్య [illegible] ప్రతియోగితా [illegible] సాధ్య [illegible] సాధ్యతావచ్ఛేదక [illegible] వ్యాప్తత్వ
తపక్ష [illegible] యత్ర [illegible] విశేష సాధ్యతావచ్ఛేదక [illegible] ప్రతియోగితావచ్ఛేదక [illegible] [illegible]

(౩) కూం

వదంతి కారవత్ప్రతిసంధానదశాయాం . ఘ . బుద్ధ్యాదిమాత్రస్య ప్రతిపత్తిబలాద్విరుద్ధధర్మద్వయానవచ్ఛేదకః స్వ
తాదృశః ప్రతియోగితాయాం . సామాన్యస్య ప్రతియోగితాభావమాత్రావలంబనం తథావిధయోక్తిం . వ్యుత్పత్తిసత్త్వే తాదృ
శప్రతీతౌ కాలసంబంధావచ్ఛిన్నఘటవత్త్వం . బుద్ధ్యాదిమాత్రస్య ప్రతివచనాప్రమాణం . ప్రమాణం . ఘటసామాన్యాభావ
స్యైవ . లఘురూపసత్వే తాదృశ . సురూపావచ్ఛిన్నవ్యాప్త్యుపపత్తిః కాలికసంబంధేన వృత్తిసత్తాదిసమానాధికరణ
భావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వస్య ప్రతియోగితాయాః ప్రతియోగితాయాః లాఘవేన ... వ్యాపకీభూతాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదక
త్వేనైవ . ఘటత్వతదవచ్ఛేదకత్వప్రకారకం . ప్రతీతిప్రకారకరూపేణాభావానాం . యథా సహస్రేణ బహుమణ్యత్వాపత్తే ఏవ . ప్రతి
త్వేత్వాదివిశిష్టప్రతియోగిత్వాదివ్యాప్యవృత్తిసంయోగసంబంధేన ... ఉపదర్శితప్రకారస్యాపి సత్వాదిఘటత్వేన ... వ్యాప్త
... ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వాదివ్యాపకవ్యాపకత్వాభావ ... సమానాధికరణ ... ప్రతి ...
... ఏవ ... తావత్ ... చలత్వాదావపి ... ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వ ... ధూమవతి ... తత్త్వే
సాధ్యవదేకదేశవృత్తిత్వాదివ్యభిచారే ... రూపకం . యథా : ప్రతియోగితా ... తదవచ్ఛేదకమేవ ... వ్యాప్తిః . ఏవం ...
తావద్వ్యభిచారస్య తత్తద్వృత్తిత్వే ... తథాత్వే ... తత్తద్వృత్తిధూమాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదక ... తద్వృత్తిత్వాద్వ్యభిచారస్య
వహ్నిమదయోగోలక ... వృత్తిత్వాదతివ్యాప్త్యుపపత్తేః . తథాసంగతం . తత్తత్ప్రతియోగితానాం . అవచ్ఛేదకం ... అవచ్ఛేదకమేవ

ఛ

శ్రీ దీధితిః సామాన్యాభా.

తత్సంసర్గాభావప్రతియోగితాయాః అభావాం. తత్ర సామాన్యాభావాత్ తథాచ తద్ధర్మ్యావచ్ఛిన్నసాధ్యకే వ్యభిచారిణ్యతివ్యాప్తిరతఆహ
సామాన్యేతి సంశయానుపపత్తేః. ప్రమాణాంతరం అపేక్షితి వాయావితి ప్రత్యక్షేతి. సంశయో నవాయువిశేష్యకః తస్య
విశేషణత్వేనోల్లేఖాత్ నవా రూపవిశిష్టకః తథాసతి రూపతదభావయోర్విరోధినోః కోటితాయాం. ప్రత్యక్షస్యోపపత్తే
గప్రసంగాత్ తథాచ వాయౌ రూపవాన్ నవేతి [illegible] రూపతదభావకోటికః సంశయతాపత్త్యా. అ. త్వన్మతే రూపవ
౨౨ తత్సదసత్వాభ్యాం భావకోటిక ఇతి నాభేద ఇతి సంప్రదాయవిదః॥ విరుద్ధయోరేకధర్మిసంబంధావగాహిజ్ఞానత్వం సంశయత్వ
దుర్భయస్య ప్రకారతాపి యతా తథాచ రూపతదభావవిశేష్యకో వాయువిశేషణకోపి సంశయోయత
వకోటికో రూపధర్మికః ఏవ అయం సంశయః తదధికరణే తత్తదభావాన్యతరత్వస్య స్వాపితత్త్వాదికరణావృత్తిత్వసం
శయవిరోధాత్ అన్యథా భూతలే ఘటతదభావాన్యతరత్వం ఏవం పిఘటో భూతలవృత్తిర్నవేతి సంశయప్రసంగాదితప్ర
పదే॥ అద్వైతా. త్వైవరూపాణాం ప్రతీనాంయా ద్రవ్యవద్ద్రవ్యాభావానాం సంశయోనవిరుద్ధత్వేతి యావ
ద్రవ్యాభావానాం అత్ర తత్ప్రయాణం తోరూపాభావాన్తేషాం. యావత్వేనతేషాం. యావంతి రూపాణి తావదభా
వానాం. యావద్ద్రవ్యత్వేన తదభావానాం. వా [illegible] అత్ర నానయ ఇత్యర్థః. సప్రథమవృత్తియతాం తథా నాన్యత్ర
తావద్ధర్మప్రతియోగితదభావయోరన్యతావసత్త్వేపియోగ్యానుపలబ్ధ్యా భూతలే ఘటో నాస్తీతి ప్రయ

గ్రసం. ౪

మాత్రా దేవపు ఏతదభావసంశయోఽభేదదర్శనే తస్య । చ తత్తత్వాత్ కదాచి [illegible] క సంభావనా విరహాసహకృత ఏవ అభావనిశ్చ
యస్తత్ప్రతిబంధకః [illegible] సంభావనాచ రూపం పొంది నాద్విత్రి [illegible] యఘి [illegible] నిత్యాకారా నివర్తేతే చేయం రూపతావచ్ఛేదకత్రితయభిన్నత్వే
భావనిశ్చయాదేవేతి వాచ్యం నారదాత్ వినా వృత్తిక [illegible] సంభావనా । విశేషాభావనిశ్చయసామాన్యసంశయదర్శనాత్ అధాభావస్యసామా
న్య [illegible] వచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకత్వనియమం ఏవ తాదృశ [illegible] యవిరోధి అన్యథా తదా ప్రతిప్రసంగాత్ । సవిశేషణే భావ స్వాచ యావద్విశేషాభా
వాధికరణవృత్తిత్వ [illegible] విశిష్టస్య [illegible] తదవచ్ఛేదకవాసామాన్యావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకత్వం సంభవతి చేదం తాదృశప్రతియోగితాం యామతిరిక్త
త్వాత్ తేనైకవిశేషవతోఽపి విశేషాంతరాభావవత్త్వే సామాన్యాభావవత్త్వప్రసంగః । నచ ప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛేదస్యాభావచ్ఛేద
యామకత్వాత్ ఛేదసిద్ధిః ప్రతియోగిచ్ఛేదస్య తత్త్వేఽకఘటప్రతియోగికస్య ప్రాగభావాదిచతుష్టయస్యాభేదప్రసంగాత్
అవచ్ఛేదకం తు [illegible] న్యత ఏవ తత్ర కమ్బుగ్రీవాదిమత్త్వస్య కమ్బు తు । సంసర్గస్య కమ్బుత్వాత్వాదకత్వాదిత్వే తత్తద్ఘటత్వాదిత్యాదినా
చ్యం । సంసర్గప్రతియోగిసాధారణం ఏకైకసామాన్యావచ్ఛేదకత్వస్య ధర్మవత్త్వాత్ స్వంవాన్యవచ్ఛేదకత్వేన వాచ్యత్వాత్ । సాధిప్రతియో
గితావచ్ఛేదకతేవ ప్రమాణాభావాత్ । ఇచ్ఛా । ఛావచ్ఛేదకచ్ఛేదస్యాభావచ్ఛేదకయామకత్వం నతద్ఘనకత్వం । అత్ర । తాభావం
స్వరూపస్య తస్యాచస్వతావలోకాయ తద్వ్యక్తిత్వం । వ్యధికరణత్వాత్ అత ఏవ తద్వ్యాపకత్వవం అచ్ఛేదస్య నిరూపితా స్వ
రచితతద్ధర్మావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకత్వం । తద్ధర్మావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకత్వస్య వ్యాప్యం మాంసాభావాత్ అతవసేవం ।

యత సంబధనాధి తత్ర తత్సం బ్యాపరి వరా ణాం వృత్త్యాది గౌర్వ వరా ణవచ్ఛిన్నప్రతి యోగితా భావః ఘటసత్త్వ భావవద భావస్యా పివి
షయత్వ ధర్మావచ్ఛిన్నాదేవ తత్ర తవచ్ఛగత గారవ రాపవృత్తేరా. స్వరూప యత్ర తౌరా. వా ధర్మా గరాం. ఏ క ఏ వాభావ్యా యుగపద్విరోధా
రాపయుత్వ గనారా. వాసమ దేశానా. అస్తిబాధ వ్యర్థత్వ దపం. సః ప్రాగభావ్యా వెతి వ్యధికరణ ధర్మావచ్ఛిన్న [illegible] యోగి
తా నోపి చ దభావః ప్రావరాణం కస్పదా తస్య వృత్త్యవప్ర తయోగినిత స్వత్వగర వవ్యధికరణ ధర్మేణస్య వేష్ట సం బం ధిరావచ్ఛిన్నం
౨౨ తాం. ఆకాశాభావవవత్ర ధాసా మిత్తేమవ. ఏవం. జాత త్వే శాలాభ్యవచ్ఛిన్నత్వ వచ్ఛిన్న తత్తదధికరణా వృత్తిత్వేన వివక్షస్య తదవచ్ఛేదే
వా ఏకస్య వాభావ స్య ఘట పట గోత్వా శ్వత్వాది ప్రతి యోగి కత్వస. భవేర తేష్వేపోవివ యప్యత తత్ప్ర యోగి కత్వం తత్పవభావ్యో
గతప్రాధి కరణా వృత్తిత్వ విశేషస్య. తభావః అవచ్ఛేదకత్వం. వెతి తంవ మార్గే. ఏత ఏవ సామా న్యవచ్ఛిన్న ప్రతి యోగితాకత్వం
వ్యాసజ్య వృత్తి ధర్మ ప్రత్యక్షం. అవ్యాసజ్య వృత్తి తత్సవభావస్య తత్సాప్యసంపద్యతే. అతిరిక్త కల్పనే చ విపరీతం. అతిరిక్తైకా ౧౨
భావేన [illegible] వ్యధికరణ యోర్ఘట పటయోః ద్విత్వ ప్రతి తవత్వ ధికరణాం సామాన్య విశేషాభావానాం. యేు రావ
పరిం. ద్వయం స. క్త కస్యా సామాన్య వచ్ఛిన్న ప్రతి యోగి తాకత్వ ప్రత్వయోపి స్యాత్ [illegible] రూపా. తదనాం సం బం
ధవిధయా వ్యాసజ్య వృత్తి ధర్మస్య చాన్యే నయా వద్యయస్న కరూపస్ సామాన్యాభావాత్ [illegible] ఏవం ప్రకారా భావసన్నికర్షో సామా

స్వాభావబుద్ధిప్రసంగః యాదృశైవ తన్నిష్ఠాభావీయా పదార్థయోర్మిథః సన్నికర్షేణ స్పృష్టేతి తత్రైవైషా. తద్ధి తన్నిష్ఠాభావ ఏవం తదభావీయ తదభేద
భావీయ తదవగ్రహణోత్పత్తి స్వరూప సంబంధ దక్షిణమేనో తద్రూప మదశ్చానా [illegible] యాదృశైవ త్ప్రాపానాం. ప్రథమమనుపపత్తిః భవతి తత్ప్రతియోగినాం.
ఏతేషామనుపపత్తిరితి [illegible] తద్విశేషాభావానాం. సామాన్యావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకత్వ తద్వ్యాపకవృత్తిత్వస్య కల్పనామపి స్పష్టమేవ
తాసామాన్యావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకత్వస్య కాంచనావః కల్పతే. కల్పనీయస్య శశకస్య భంగత్వేపి ఏతదపేక్ష్య తస్యానుగతత్వాత్ విశేషానాం భావే
పి చ సామాన్యసిద్ధిః తస్మాత్ ప్రాప్తే వదమ ప్రకల్పనాత్ ధర్మికల్పనాయా లాఘవత్వం. కల్పనీయాన్యోన్యత్వ ప్రయుక్తం [illegible] తిరిక్తాభావస్య తత్రైవ
సామాన్యావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకత్వస్య లాఘవాత్ అన్యత్ర ధికరణావృత్తిత్వకల్పనామపి స్పష్టస్తాకం తాధికరణావృత్తిత్వకానాం.
యదా వద్విశేషాభావానామేవ సామాన్యావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకత్వస్య తదభావవత్ వృత్తిత్వస్య కల్పనేవలఘు యద్యపి తి [illegible]
ఏతస్య త్వభావమాత్రాని ద్విప్రసంగః తస్య [illegible] యద్వ్యాప్యాది [illegible] తనానా వృత్తి [illegible] మాపాధి సాధ్యాదేశ్చ వ్యాపకత్వ ప్రధిఖిత ప్రదావ
వ్యాప్తిః [illegible] తత్ప్రరూపవత్వాదికమేవ [illegible] తత్ప్రవర్తం పరాస. బంధే రూపవత్వాదికమేవ [illegible] బ. ధైర్యత దభావః ప్ర
ధివ్యాదావితి వా [illegible] హేతావధికసాధ్యతావత్వే ప్రత్యాస్య త్వాదివిశిష్టసత్వవదభావస్య ప్రత్యక్షాదివృత్తిత్వాత్ సత్తాదిసా
ధ్యకద్రవ్యత్వాదావవ్యాప్తిః [illegible] దా విశిష్టతయా సత్వాదిసాధ్యత్వే వ్యాపారకాభావాతిమత్వాదావతిప్రసంగాత్

[illegible]ధి విశేషణపక్ష

వృత్తిత్వాదనుపపత్తేశ్చ విశిష్టాభావస్య విశేష్యప్రతియోగికత్వం భిన్నత్వాద్ధ్వవిశిష్టసాధ్యాభావస్య తత్ర సత్త్వాప్రసిద్ధ్యా తాప్ర
తియోగికత్వం ప్రతియోగికత్వం ప్రతియోగితావచ్ఛేదకః సమవాయసంబన్ధేన తద్రవ్యావచ్ఛిన్నావ్యాప్యత్వం హేతౌ అసిద్ధౌ
యా సాధ్యాభావత్వాదినా ప్రసిద్ధ్యాదిసిద్ధాభావప్రతియోగిత్వమితి ప్రత్యయాదితి [illegible] ద్రవ్యత్వత్వప్రకారతా
దా ప్రతియోగితాయాం అవచ్ఛేదకత్వాభావో గ్రాహ్యః [illegible] తదభావావచ్ఛేదకత్వం నవ్యాస్తు వయం మే ప్రవృత్తివిశిష్టాభావ
ప్రతియోగిత్వం [illegible] వస్తుతస్తు యత్ర తదభావ ఇత్యాభాదితత్ప్రత్యయాత్ [illegible] వచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకత్వం సవ్యస్త్వే వయమేవ ప్రవృత్తివిశిష్టాభావ
తదవచ్ఛేదకతదభావో వ్యధికరణసిద్ధత్వప్రసంగ యతదా మత్వే [illegible] తస్య యస్య గావచ్ఛేదకః తదవ
౨౪ తదవచ్ఛేదకతాకప్రతియోగితాభా[illegible]వస్య విషయతావచ్ఛేదక మత్వ వైశిష్ట్యాభావప్రతియోగిత్వమిత్యత్ర తత్త్వయా
గతావచ్ఛేదకః వివక్షితః ప్రాప్రత్వేన [illegible] సమవాయాదిసంబన్ధప్రతియో
గ్యాదినా ఘటాదేరసంభవాత్ ప్రతిబన్ధ వ్యాప్యత్వ ప్రవృత్తి వృత్తితయా వహ్నిత్వవత్ప్రతియోగి దవచ్ఛేదకః కః ముద్రాదివ
యాయా అవిగావచ్ఛేదకః విశిష్టావపత్తేః సత్వాత్ అత్రవదతి అత్ర వ్యాప్తమేయత్వం సమవేతత్వప్రతియోగితాయామిత్యవచ్ఛిన్నస్య తా
త్రసాధ్యతావచ్ఛేదకసమవాయాదికః కాలసాధ్యకత్వే తిత్యత్వస్య అత్రసాధ్యతాయా ప్రతియోగిత్వం ప్రతియోగితావచ్ఛేదకధర్మవత్త్వం [illegible] పూర్వోక్తస్వాభావాదిత
టకయోస్త్ర వ్యాప్తప్రతియోగితావచ్ఛేదకస్వాభావాభావాయత్వం తాదృశయోర్భేదకచ్ఛేదకత్వపి కేవలాత్ అత్ర తాదృశసాధ్యసాధకయోః [illegible] సమవాయాదికారణస్య వ్యాప్తిత్వేనాభావస్య ఇత్యభిప్ర
విశేష్యచ్ఛేదకవిశేష్యభావకప్రవృత్తిపు వ్యాప్తిద్వయం హేతు యత్ర సమవాయాదికాల [illegible] దవ్యగోవ్ర నిత్యో ఘటో యతో ఘటత్వాత్ [illegible]

(అవ్యాప్తి)

సాధ్యాధికరణ. తన్నిరూపితాద్వయవృత్తిలక్షణం అత్రంయ కృపిశాణాం వృత్తిసాధ్యస్య తత్తత్సాధ్యవతః తత్తత్సాధ్యవత్త్వస్య చ
సాధ్యసమానాధికరణ కరణస్య భావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వప్రవ్యాప్తిః [illegible] యద్రూపావచ్ఛిన్నవత్త్వం. సాధ్యస్య
న్యాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకః తద్రూపావచ్ఛిన్నసామానాధికరణ్యమిత్యత్ర తాత్పర్యం. వహ్నిర్ధర్మత్వం. యోగితా తద్వదా
నాసాధ్యసవర్తసాధ్యవః. పర్వతోవహ్నిమాన్. వహ్నితావదికమేవసాధ్యతావచ్ఛేదకం. తదవచ్ఛిన్నవత్త్వస్య తాదృశాభావప్రతి
భావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వమితి యద్రూపావచ్ఛిన్నం యాదృశరూపావచ్ఛిన్నవతావచ్ఛేదకమితి యద్యత్. వహ్నిత్వం
చైకస్య సాధ్యసవాదియత్ [illegible] కర్తుః సర్వత్ర తాదృశప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వపర్యం. తాదృశాభావసాధ్యవత్త్వ
[illegible]. తత్రమేవతాదృశాభావీయప్రతియోగినిత్యం. తద్రూపవిశిష్టసామానాధికరణ్యరూపం వ్యాప్తిపదార్థ
గసం. భావత్వమాత్రతాత్పర్యం. వ్యాపకత్వస్యకాలికీత్యాదిః అన్యోన్యాభావగర్భలక్షణాస్య అవ్యాప్తివృత్తిసా
ధ్యకసద్వతావవ్యాప్తిః. ఇత్యప్తి. [illegible] అవ్యాప్తి తదాపదమానేపుహిరుపోవిహంగమస. యోగితావచ్ఛేదకతి
తే తస్యభావియమానవిశిష్టబేదో త్రైబిన్నం పెనేకస్య ఇతిప్రతీతివత్తమేవేషనేభావవిషయత్వ-విశాత్ర. కర్తృ
త్రైభాదకబలాత్ యత్రభావిశిష్టబేదేకబాధకం. తత్రతథాప్రతీతిబలాత్తత్రైవిరవిశిష్టాపేతితిగాతిప్రసంగః
అత్రపదం. తిఅచ్ఛేదస్యచ్ఛేదాభావస్యబేదేకబాధకం. చ్ఛేదవత్ప్రతియోగితావచ్ఛేదకస్యసం. యోగాత్రం.
తదభావసాధ్యవ్యాప్యవృత్తిత్వేతదుపపత్తేః యద్ధాపి ప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రతియోగికచ్ఛేదకత్వం.

రధివిశేష

తాభావస్యాగ్రహాదభావవత్త్వగ్రహాభావస్యసత్త్వదభావ ఇతి శంక్యతే తథా ప్రతియోగితావచ్ఛేదకధర్మవత్త్వగ్రహే తద్వ్యధికరణ్యాభావస్యాగ్రహాదభా

[illegible]

౨౧ [illegible]

[illegible]

త్వేఽపి కస్యచిద్విశేష్యత్వే తద్దానస్య విశేషణత్వం సవిషయతాకసంయోగ [illegible] ప్రతీతేర్విశిష్ట [illegible] వ్యవహారాణాం [illegible]
విశేషణాం [illegible] విషయత్వేనోపపత్తేః [illegible]
న్యవసాయ [illegible] విశేషణాం [illegible] విషయః [illegible] ప్రతీతేః [illegible]
[illegible] వృత్తిః [illegible] ప్రతీతేః [illegible]
తదా [illegible] వ్యవహారాః [illegible] తత్ర విశేషణాం [illegible]
విశేష్యతదనుపపత్తేః [illegible]
[illegible]
[illegible] ఇతర విశేషణత్వేనోపస్థితస్య [illegible]
[illegible] విశేషణమాత్రపరం [illegible] తత్ర విశే
[illegible]
[illegible]
[illegible] విభక్త్యర్థ [illegible]
[illegible] విశేష్య [illegible]

దితి
విశేష

గ్రం. యదాహురాచార్యాః స్వమాత్రవృత్తి అధికరణవృత్తి త్వపదం. ఇతి స్వా. ప ఇతి పదం. ఏ. తత్వశ్చైవ విశేషణం తత్ర స్వ
తి ఇత్యం. స్వానుగతా యా అవచ్ఛిన్న. యదా అత్ర మితి హేతుః. తదా త్రివృత్తే ఏత ఏత్వం తాభావా స్వా భావ గ చ్ఛేద
వృత్తిరసు . వృత్త్యధికరణ ప్రతియోగితావచ్ఛేదకమేవ న భవతి . తావత్త్వవద్ వృత్తి తాభావా
కరణ తత్ర ద్రవ్యాభావ ప్రతియోగితా వచ్ఛేదకా . భావాదితాశ్రయః సాధ్యః పక్ష పక్ష వత్ సాధ్యవత్సమానాధిక
లక్షణానుగత జ్ఞానాదౌ వక్తవ్య ఇతి ... తత్ర యత్ర ఘటాభావస్య విషయతా సాధ్యః పక్ష ... వత్తా: ఏవకారస్తు ఇతి ప్రతీతేః
యోగితా భావస్య వృత్త్యధికరణ ప్రతియోగికత్వమాత్రం . వ్యత్వసమానాధికరణ ... అవ గ ప్రతియోగి వ్యాప్య
త్వమాత్ర . వ్యాప్య . నాస్తి ప్రతీతే విశేషణం : తాదృశ వ్యత్వాధికరణ వృత్తి విశేషణ ... తదా ... ప్రతియోగి
౨౬ కతావచ్ఛేదక ఇత్యత్ర ప్రత్యయార్థ వ్యాప్య సామానాధికరణ్య భావే ప్రతీతే సత్తా ... తత్ర ... అభావయ ... తా
తావద్ వృత్తి తావచ్ఛిన్న ప్రతియోగితా ... భావ విషయకత్వం . ... తత్ర ... వృత్తి ప్రతియోగి ఘటాభావ
తాయా ... పరా సం. బ. ... త్వ సామానాధికరణ్య భావ ... ఇతి ప్రతీతే విశేషణం ... వ్యాప్య ... ప్రత
ప్రతియోగి ... అభావ వ్యాప్య ... వృత్తి తావ ... పి . తత్ర ... ఘట పటౌ ... ఇతి ప్రత్య ... వ్యాప్య వ్యాప్యం ... తత్ర
అవచ్ఛేదక ... ప్రతియోగి వ్యాప్య ... సాధ్య ... అభావ ప్రతియోగి ... తత్ర ...
... తథా త్వ సాధ్య ... భావ ప్రతియోగితావచ్ఛేదకా ... తాభావా . ... కైకా ...

వతి బాధ్యసమానాధికరణత్వం. అవృష్టద్రవ్యసమవేతత్వం ప్రత్యక్షసమానాధికరణం ఘటస్య ఇతి ప్రతీతి రుపపాదనీయా. యత్కించి [illegible] దిత్యత
థాహ అత్యన్తాభావేతి అత్యన్తాభావత్వమేవ ప్రతియోగితావచ్ఛేదకం. తత్ సాధ్యతావచ్ఛేదకం. సాధ్యవత్త్వం. చైత్రధర్మః అత్యన్తాభావ
న్యూనవృత్తిత్వం. స్వపి లక్షణే తద్దేవ వివక్షితమితి భావః. తత్రైతి స్వ. సాధ్యతావచ్ఛేదకం. తథా చ సాధ్యసమానాధికరణాభావ [illegible]
భావప్రతియోగితావచ్ఛేదకం. యత్ర. తేనధర్మేణ యద్ధర్మావచ్ఛిన్నసమానాధికరణత్వం. తా
తాః తద్ధర్మావచ్ఛిన్నసమానాధికరణ్యం తద్ధర్మః ఏతేన సమానాధికరణాభావచ్ఛిన్నసమానాధికరణత్వం. తాభావప్రతియోగితావచ్ఛేద
వాత్రసం. చకాద్యవచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాదతిరిక్తస్యాభావస్య ప్రసిద్ధిః తాదృశాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వం [illegible] ద్రవ్యత్వావచ్ఛిన్న ప్రతియోగితాకస్య
స్య ద్రవ్యాదిసాధ్యకప్రతిద్రవ్యాభావస్య ప్రసిద్ధిః తాదృశాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకం [illegible] అధికరణాంశే ప్రమేయత్వ
తావత్కృత్తిమత్త్వం భవతీతి ప్రమేయత్వసమానం తదవచ్ఛిన్నత్వాదినా ద్రవ్యత్వావచ్ఛిన్నసమానాధికరణత్వాదితి తత్త్వం. సమానత్వసాధ్య
తరసమానాధికరణత్వం. తాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకం. ద్రవ్యత్వం సాధ్యసమానాధికరణం ఇతి అవచ్ఛేదకాసంసర్గాంశం. సా
ధర్మావచ్ఛిన్నసమానాధికరణ్యం తద్ధర్మః అభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్న ప్రతియోగితాకాభావ. తేన అభావః యద్ధర్మావచ్ఛిన్నసమానాధిక
రణత్వం. తాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నసమానాధికరణ్యం [illegible] తేన ఇదం చ వహ్నిమాన్ ధూమాదిత్యాదౌ హేతుత్వసమానా
భావేపి నావ్యాప్తిః ఘటత్వం సాధ్యం సత్త్వాదిత్యాదౌ సత్త్వం సత్త్వే సత్త్వే ప్రతియోగితా [illegible] సకలధర్మ. ఉత్వసమానాధికరణ
త్వ ఘటత్వ. సాధ్యసమానాధికరణం ఇతి నాతివ్యాప్తిరితి పద. తే యథావదితిస్య. ప్రమేయవిశిష్టత్వాదినా అభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వాభావసాధ్యకే
సాధ్యసమానాధికరణ్యంతద్ధర్మః యావదితి యత్పదం సాధ్యతావచ్ఛేదకపర్యాప్తాధికరణయావదితి వ్యాప్తిసప్తమం

ప్ర ౮ ౨

ఘా ౫ ౨

దీధితిః
విశేష

కాన్య వృత్తంయాన్యత్వం. తాభావన్య ఏకఫలం. తథా చ సాధ్యవాన్యవర్తితావచ్ఛేదకతానచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకతాకత్వ. తాభావత్వావ్యాపకతాసా
మానాధికరణ్యసామానాధికరణ్యాభావకత్వమిత్యర్థః. కేవలాన్వయిన్యత్రావచ్ఛేదకాశేదికవత్తద్ధర్మావచ్ఛిన్నాభావః ప్రసిద్ధ్యత్వేతి స. ప్రత్యంతవిధః
కేవితు యాదృశంయావద్భావనిష్ఠాత్వం. అయదధికరణతాహింయావాన్యవక. తత్త్వమిత్యర్థః. యత్తాదృశవృత్తింతేనాగతావచ్ఛేదకావ.వ
మెవ[illegible]ంయావత్త్వేనవిశిష్టంయావత్తన్నిష్ఠాత్రయత్వం. యదధికరణతాయాం వ్యాపక. తత్త్వమిత్యర్థస్తాభావసామ. బస్త్యం
భావద్వయమేపాదానమనేతిప్రంతోబకాడ మితినాఘ్యం. యావత్తా. తాదృశాగామి. ధ[illegible]దనామైకాధికరణ్యస్యాప్రసిద్ధేః నహా
౧౨ నవచ్ఛేదకా. కవంవహాంయాప్రతియోగ్యవయావత్త్వేనవిశిష్టతా. సాధ్యవాన్యవర్తిన్యపిరూపం. తేశేనాసాధ్యసమానాధికరణ్యా
వత్రత్తింతేనాగితత్సమ్బంధదశీతత్వాదితాహః. అవచ్ఛిన్నసామానాధికరణ్య. సామానాధికరణ్యావచ్ఛేదకరూపవత్త్వం. నా వ్యాప్తిః ఇ[illegible]
ధూమవత్ప్రవృత్తౌదవ్యాప్తతావచ్ఛేదకత్వం. ద. దత్వాదికీరణం తదృశావన్నవృత్తితావచ్ఛేదకధమాన్తకాకారణతావచ్ఛేదకత్వవదచ్ఛేదప్య
వ[illegible]తాసుపహాతచ్ఛేదాదాప్యసమర్థః. అత్ర తత్ర ధూమవచ్ఛిన్నత్వాహంయత్వ. బ. ధతేతి సాధ్య స. బ. ధ తాసామానాధికరణ్యరూ
పాబకతాద్యవ్యాప్తా అత్రతావిశిష్టసత్తాత్వాభావాత్ గుణాదిసామానాధికరణ్యాధికరణసత్వాదిః. సమానాధికరణవ్యాపారాంగుణాద్వ
సమిత్యాపత్తిః సాధ్యసామానాధికరణ్యవిశిష్టహేతుమత్తావరావుగనస్య వహ్నిసాధ్యకగంయావాత్త్వగతః భవత్త్వశయెవృత్తయః. అయ
మాగాకేశాధూమమేవాత్రతాకోవిశిష్టస్యదేహాపిసామానాధికరణ్యావచ్ఛేదకరూపవత్త్వనియమాం. భవత్యేవేతి ధ్యేయం. అత్రావచ్ఛేదకత్వం.
నానాన్యవృత్తిత్వం. అనన్యగతిత్వం. వర్తిత్వం. నావఛిన్నకాసాధ్యమేయంతత్వదావత్త్వప్రస. నాతధూమత్వాదావత్ప్రస. నా[illegible]

[illegible]

శబ్దత్వః
విశేష

హేతోః సమవాయావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకతదభావస్య సత్వాత్ [illegible] ఏవ చ శబ్దాభావవత్త్వస[illegible] యొక్తే తస్మాత్
ద్రవ్యాది వ్యావృత్తాభావవత్త్వే సతి సమవాయేన వర్తమానత్వం ఇత్యాది వ్యావృత్తతత్త్వాత్ తద్ధర్మ తద్భేదవిశేషో మానాధికరణ్యావచ్ఛేదకత్వవిశే
షః పృథివీత్వాదౌ ఏతద్వ్యాప్తి యుక్తా విశేషాధికరణవత్త్వ ధర్మవిశిష్టస్య సాధ్యాధికరణ్యవృత్తి త్వప్రస్తావే తదవచ్ఛేదకసాధ్యాధికరణవృత్తి
త్వప్రసక్తియోగాత్ ఇత్యసమైక్యేఽపి తావన్మాత్ర వ్యాప్యత్వ సాధ్యసామానాధికరణ్యావచ్ఛేదకత్వమేవ వ్యాప్తిభావః తద్ధర్మవత్సాధ్యాభావాధికరణవృ
౨౮ త్తి . తద్ధర్మస్య పక్షపరమాత్రవిశేష ధర్మవత్త్వాదికం . తథా తు సామానాధికరణ్యావచ్ఛేదకత్వే వ్యాప్తి భావః తద్ధర్మవత్సాధ్యాభావాధికరణవృ
త్తి . వ్యాప్తేః సత్వం తత్సహచరితం . కం . చక్రవాది మత్వం . తేన ఘటాదౌ రూపాదిమత్వం . ఏవం చ ఘటత్వాది కమేవ సామానాధికరణ్యావచ్ఛేద
కః ప్రకారాం . తత్ర వ్యాప్తి వాదినామపి సమానః . ఏవం ద్రవ్యం . రూపాద్యనాది త్వాత్ సత్త్వేన వ్యాప్తిగ్రహే కదాచిదపి . హేతోరుపన్యాసో ఘటవాం
సాధారణాన్యోన్యాభావ సమవాయేన తత్ర వ్యవతిష్ఠమానసమవేతత్వస్య నైకస్య వ్యావచ్ఛేదకత్వస్య . భవేద్యథా న వ్యాప్యత్వ[illegible]ది
విరుద్ధధర్మవత్త్వాయా అధికరణం తయో తత్ర కన్యస్య . కం . ధి . క వృత్తి కత . వి . కేవలం . కా . ధా . ప్రవృత్తిపదార్థసాధ్యే హేతుత్వే విశేష్య
ధికరణ్యావయవావచ్ఛేదకం . తద్ధర్మయోగ వ్యాప్తిః . గ్రహస్తు భావస్య భావవత్త్వం . అవచ్ఛేదకత్వం విశిష్టహేతుత్వాధికరణత్వ . సాధ్యా రాను
స్వీకర్తా దిత్యకాశినా వ్యాప్యా . యః . తత్తాదవచ్ఛేదకత్వం . కస్యచిత్ పక్ష . కం . ధ . వి . శేషః . విశదాదికాలావచ్ఛిన్న వృత్తి . కస్య సాధ్యాభావవత్త్వ
త్తి పాదేష్వ ధికరణతాయాం . తదవచ్ఛిన్నతాయాం . వృత్తి కథం తావత్త్వం . తాదాధికరణత్వయోగేన ధర్మావచ్ఛేద్య వచ్ఛేదకత్వా భావస్య విషయం .

యోజ్య

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ద్వితీయః
పూర్వపక్షః

వ్యాప్తిపంచకగాదాధర్యాం

పక్షే సాధ్యాభావవద్విశిష్టే హేతుః సాధ్యవదవృత్తిత్వేతి యావత్ ఏవం చ ప్రథమే సాధ్యాభావవత్త్వ [illegible] యథా [illegible] గగనాభావాభావ [illegible]
[illegible] సాధ్యాభావాభావవత్త్వే ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వం [illegible] తస్య [illegible]
[illegible] [illegible] ధర్మవిశిష్టస్య [illegible] తాదృశధర్మావచ్ఛిన్న [illegible] సాధ్యతావచ్ఛేదక
సంబంధేన సాధ్యసామానాధికరణ్యం సంబంధితావచ్ఛేదకత్వం [illegible] ధర్మః అవచ్ఛేదకత్వం చ తస్య సాధ్యాభావవద్విశిష్టసాధ్యవృత్తి
[illegible] తద్విశిష్టసాధ్యస్య సాధ్యాభావవదవృత్తిత్వే సాధ్యాభావవత్త్వస్య విశిష్టస్య [illegible] ఇతి యథా [illegible] [illegible]
౨౯ [illegible] తాదాత్మ్యేన [illegible] అవచ్ఛిన్నసాధ్యసంబంధప్రసిద్ధిః గగనాభావ [illegible] [illegible] ఇతి [illegible] ఇతి [illegible]
[illegible] వృత్తిత్వాదిత్యర్థః [illegible] విశిష్టస్య అవచ్ఛేదకతయా గగనాభావ [illegible] [illegible] అవచ్ఛేదకత్వం చ
[illegible] [illegible] విశిష్టస్య సాధ్యసంబంధితావచ్ఛేదకసాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నసాధ్యవ్యాపకత్వమపి ధర్మః
[illegible] [illegible] తత్ర సాధ్యతావచ్ఛేదకవిశిష్టసాధ్యవిశేషణం సాధ్య [illegible]
[illegible] సాధ్యాభావవత్త్వం సాధ్యాభావవతి [illegible] సాధ్యాభావవి రాంభట
[illegible] సాధ్యాధికరణ [illegible] సాధ్యాధికరణ [illegible] ఇతి [illegible]
[illegible] విశేషణాం [illegible] సాధ్యాధికరణానాం [illegible] [illegible]

భూతసామానాధికరణ్యప్రతియోగితయోరవచ్ఛేదకత్వ. తథాహ్యవ్యాప్యవృత్తిత్వం. గుణాదౌ సత్త్వాదిసామానాధికరణ్యస్య ... తత్రైవ
ద్యాపి ప్రత్యక్షవిషయతారూపాంశ్చ విషయిత్వప్రవృత్తావివత్వ ... తత్త్వస్య చ విషయతాయాం ... తత్రైవ సామా
నాధికరణ్యం. సాధ్యసామానాధికరణ్యస్య నానాత్వాదివ్యాప్యవృత్తిత్వం ... సాధ్యసామానాధికరణ్యస్య ... సామానాధికరణ్య
వస్యానాత్తాదివ్యాప్యవృత్తిత్వం. ... సామానాధికరణ్యస్య ... సామానాధికరణ్యవతివ్యాప్యవృత్తి ... తదభావా
వచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నవృత్తిత్వం తాదృశవృత్తిత్వాదిసామానాధికరణ్యం. తస్య ... వృత్తిబలాదేవ తదవచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నవృత్త్యభావప్రతియోగితావచ్ఛేదక సాధ్య
వ్యాపకతానాస ... తావత్సాధ్యత్వవారణాయ సాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నేతి తదవచ్ఛేదకధర్మవిత్యాద్యపహ ... సవిశేషణ ... సవైకల్యేన
సాధ్యసాధ్యాభావ ... వచ్ఛిన్నత్వేతి ... ప్రత్యక్షే ... తదభావాదేరప్యభావ ... ప్రతియోగితారూపాదేస్తథా. భవతాదౌ అతవ
3 తేంఽయతవచ్ఛేదకతారూపవత్వాదేకదేశ్యసంభవ: అతఏవ ... లక్షణమితి సాధ్యవ్యాపకత్వమిహ
సాధ్యాభావవిశిష్టసాధ్యవ్యాపకతాభావప్రతియోగిత్వం. సాధ్యసామానాధికరణ్యవత్త్వం తత్రైవ ... తారూప
వత్వాదిత్యాస: అథ ప్రత్యక్షత్వరూపత్వాదౌ ఘటత్వదావతివ్యాప్తి: సాధ్యవ్యాపకత్వే ... మిత్రా ...
దిత్యాదౌ ... అవ్యాప్తేరతో ... సాధ్యాభావ ... సాధ్యాభావసంబంధేన ... సాధ్యసంబంధస్యావచ్ఛేదకభేదం
వినా ... వచ్ఛేదకభూయోపపాదకం. ఉపాధి ... తదస్మదుక్తానాం ... తారూపత్వాదీనాం. నైవ

తదితి:
అత్రవ

(ఉపాధిపదవాచ్య

పాధిభావః । సంభవతి తావ్యాపకవ్యభిచారిణోతి వ్యభిచారః సపక్షవిపక్షవృత్తిత్వం । అథవిపక్షగామి తద్రూపవ్యభిచారోన్నీయమానత్వముపాధిఫలం ।
తత్త్రైవ క్షతరూపారణ్యాసక్త ... తపం । ఇయమేవేతి ఉపజీవ్యసాధ్యసంబంధితావచ్ఛేదకం । వ్యాప్తిః సాపాధ్యాతు స్వవ్యాప్యావిశేషం । మేతుతావచ్ఛేదకం ।
నసాధ్యసంబంధితావచ్ఛేదకీభూతవస్తుసమానవత్వేన స్వసమానాధికరణత్వే వ్యభిచారోన్నీయమానత్వం స్వసాధ్యసంబంధితావచ్ఛేదకరూపలక్షణం
వ్యాప్తిసంబంధావచ్ఛిన్నసాధ్యవ్యాప్యత్వే ఉపాధిత్వమనాయత్తత్వముపాధిత్వం ఇయమేవేతి సాధ్యవ్యాప్యవృత్త్యుపాధిత్వవదాదర్శనే
పక్షేతరాపత్త్వాపత్తయోరుపాధిపదస్యయోగరూఢత్వవ్యవస్థాపనే రాకారతే లక్షణం । వృత్తి లక్షణం । రూపభేదే పక్షం । రూపం । సాధ్యేతి
10 అత్రసాధ్యవ్యాపకత్వమాత్రం వివక్షితం । తావతైవ సాధనవతి తద్వృత్తిరిత్యేకం సాధ్యవృత్తిరిత్యేకం ఇతి నను । భవానన్యసాధనవతి వ్యాపకః । వృత్త్యా
ఉపసంపత్త సాధ్యసాధక వృత్త్యా వదాగత్యా వ్యాప్తి వృత్తిః । చేవత్తి ప్రకారా । తత్ప్రదర్శనాయ పరం తథావిశేషః । రూపసాధ్యస్యవృత్త్యా వ్యపాధి
వహరః । రస్యయోగరూపక వృత్త్యా తత్ర ఇతి విధుమితి ... తంత్ర ... పాధిత్వ వృత్తిరితి తం । తత్ర । వ్యభిచారోన్నాయకత్వ
మేవతేవ్యవహారేణ యోగగారూఢం సూచయతి ఉపాధిత్వముపాధిరవృత్తిమిత్తం । ఉపాధితా ఉపాధిపదవాచ్యతా యోగారూఢా
తలాభవాద్యావ్యాపకతావా ... త్రిరూపాదిరితి భావః ॥ ... ॥ వ్యాప్తస్వరూపం । రూపం వృత్తతత్ప్రతి రాశరణాస్వా
వర్ణనం । స్వరూపం తేషాం పక్షేతర ... పాదిత్వం । ప్రధమం । ప్రాభాకరమతము పదర్శనయస్య విశిష్టానువాదిదర్శనానాం । ప్రతిరేకం । హేతుత్వం ।
మిళితానాం । వానిళ్ళకిమపి స్వరూపమేవా వ్యాపక తయా వాఽదృశ్యదర్శనానామితి ద్వితీయావ్యాప్తి రితి ప్రమిత్యాశయం

పిసిరాగావచ్ఛిన్నసిరాగావచ్ఛిపసహోత్వస్యన్యరాం విభ్రమసాం ౧ ఇ భయయమపాత్రం తృతీయావ్యమాశ. స్యా౧రాహత్వే వ్యాపక సాధ్య
సాధ్యకరణవృత్తి త్వేరం యా. వ్యాప్తి సాధ్యసమానాధికరణాన్తి. స్వస్య దమె స్వహితత్వదస్యహితవ్యాక త్వ. స గ్ర హ సహచార
కర్తవర్తస. సాధారణ. హేతుత్వం హాపృ. తత్ప్రసంభవతి ఖిస్సవిషయకతావది త్వాహసమాలితి ప్రమస్వస్వహితసంభవ. చా
సద్వయం. కతుచైశ్వ్యవగాహితిభావః కత్తదాకవ్యాప్తి గ్రాహకం. వ్యాభిచారదర్శనం. వ్యాపకత యాగసహకారి తద్వ్యభిచా
రాదర్శనసహచారదర్శనసహకార్యతక్కనివవ్యాప్తిగ్రాహకత్వం. అయోగదర్శనం. తుకవచిత్రకారవృత్తాపపయం ఇత్యత
౧౨౧౧గకవితం. సయన్యుయికాపు తపహా కం. స్వాభిచారితసమితి చాతమాత్రస్యాతి తథా చతకర్మ లకెలావ్యాప్త్య. తకార్యాహకత్తె కాన్
వతాత్తతిభావః తాగతిశివ్యాప్తిగ్రహకష్టం. ప్రతితకగారసహేతుః తత్తస్వకగావిం తిశవ్యభిచారావకాశః. నగాకుభవం. స్వశ
గాన్యాం అయోగాకవచనాకా. తకరాంకః చణా. తకపత్యసయోగాదవ స్వత్రిలగా దిత్వారావపరిహారః. పకమో తిచార
యుక్తేదితి మానాభావాత కస్యవహేతు త్వాపన్నే. యు దిన అస్య హేతస్య అస్య హితవృత్తిగస. సగస్యవాస్తవ్య
సత్తిత్వేన్యవృత్తిరితి గ్రహీవ్యత్వా. కతు సామాన్యత్వే త్వాహరత్వాతి సాధ్యవ్యాపకత్వం. హాద్వసమా
నాధికరణభావప్రతియోగిత్వం. తత్ర హి సాధ్యాధికరణకవృత్తివృత్తి తదంగాన్యహ్య మానాస్య తాద్య శవృత్తం

అతిప్రసంగః తదా

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
౨౭ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

A [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

వృత్తిత్వ [illegible] సంయోగసత్వాదిత్యత్రాతివ్యాప్తిః

ధివిశేషావృత్తి [illegible] వృత్తితా [illegible] వచ్ఛేదకతా [illegible] సత్తాతాదాత్మ్య [illegible] ద్రవ్యత్వాది [illegible]

[illegible] త్వమితి [illegible] సంయోగవ్యాప్తి [illegible] త్వప్రతియోగి [illegible] సత్త్వ [illegible] త్రిత్వ

[illegible] వృత్తిత్వప్రతియోగితా [illegible] సంయోగసంబంధా [illegible]

[illegible] వృత్తి [illegible] సమవాయ [illegible] సంబంధ [illegible] వచ్ఛేదకా [illegible] అవ్యాప్తి

[illegible] వృత్తి [illegible] ప్రతియోగితా [illegible] సమవాయ [illegible] విశిష్ట [illegible]

ప్రతియోగితా [illegible] వృత్తి [illegible] విషయత్వాది [illegible]

[illegible] వృత్తి [illegible] వృత్తిత్వ [illegible] ప్రతియోగితా [illegible] ప్రతి

యోగితా [illegible] వచ్ఛేదకతా [illegible] వృత్తిత్వ [illegible] విశిష్ట [illegible] వృత్తిత్వ [illegible] ప్రతియోగితా [illegible]

[illegible] ప్రతియోగితా [illegible] వచ్ఛేదక [illegible] విశిష్టత్వ [illegible] తద [illegible]

[illegible] వృత్తిత్వ [illegible] సంబంధ [illegible] సత్త్వాదిత్యత్రాతివ్యాప్తిః [illegible]

[illegible] వృత్తిత్వ [illegible] ప్రతియోగితావచ్ఛేదక [illegible] వృత్తి [illegible] సమవాయ [illegible]

[illegible] త్వ [illegible] వ్యాప్తిః [illegible] వృత్తి [illegible] ప్రతియోగితా [illegible]

[illegible]

త్వేనావచ్ఛిన్నాభావాతిభూతాన్తే మంతవ్యత్త్వే ప్రసంగాదా యోగవృత్తిత్వాసమానాధికరణత్వ ప్రసిద్ధతావత్త్వే [illegible] తిరస్కృతమవ్యాప్యాత్తః ఏవం తథా
త్వేన తస్య భావవత్సర్వపరిలక్షణం అప [illegible] తథా ప్రతియోగ్యనధికరణహేత్వధికరణవృత్తిత్వం తథాపి
భావవ్యాప్యపక్షే వహ్నిః యోగ్యత్వాధికరణ సాధ్యప్రవృత్తావపి సాధికరణాయత్త్వే బాధ్యస్య వృత్తిప్రతియోగితానిరూపితత్వం తా
భావ [illegible] ప్రతియోగితాకసాధ్యతావచ్ఛేదకసాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నసమానాధికరణహేతుత్వమిత్యత్రాపి
ప్రకారవత్ప్రసిద్ధ్యా తదభావాభావత్వేన తద్వత్ [illegible] త్రాధ్యాపి [illegible] సప్రతియోగ్యనధికరణత్వాత్ హేత్వధికరణవృత్తి
ధికరణవృత్తిత్వం తాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకసాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నసమానాధికరణమిత్యత్రాపి అవ్యాప్తిః
వావచ్ఛేదకత్వాత్ ప్రయోజనాభావాత్ ప్రతియోగ్యవచ్ఛేదక [illegible] ప్రతియోగ్యనధికరణహేత్వధికరణవృత్త్యభావప్రతియోగి
సంయోగసాధ్యప్రవృత్తిసాధ్యపదస్య పరిహారాయ [illegible] వ్యాప్యపరిత్యాగానుపపత్తిః ఏతత్ [illegible] తి సాధ్యసమానా
ధికరణయత్త్వం చ ధావచ్ఛిన్నాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వవ్యాప్యసమానాధికరణత్వం చ ధావచ్ఛి
న్నాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వం [illegible] త్వం చ [illegible] ప్రతియోగితావచ్ఛేదక
[illegible] ధికరణత్వం చ [illegible] ప్రతియోగితా [illegible] వ్యసమానాధిక

దీధితిః
సా-వ్యాం

కరణా యత్సంబంధావచ్ఛిన్నాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వవ్యాపకసాధ్యసమానాధికరణం తత్సంబంధావచ్ఛిన్నాభావ
ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వం వ్యధికరణస్యాత్యంతాభావస్యావచ్ఛిన్నసమానాధికరణ్యాత్ తద్వమానావచ్ఛిన్నసమానా
ధికరణ్యం సాధ్యసామానాధికరణ్యాభావప్రా [illegible] వచ్ఛేదకస్య సామానాధికరణ్యసామానాధికరణ్యాభావస్య
కత్వం వా వ్యాప్తిః అత్ర చ సాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధేన సాధ్యాధికరణం హేతుతావచ్ఛేదకసంబంధేన హేత్వధికరణం.
22 తద్వృత్తిత్వద్వయం చ వినా సంబంధవిశేషణతావిశేషణం వాచ్యం. ((౨౨)) ప్రసంగాత్ సామాన్యలక్షణం వ్యవస్థాప
యితుమాహ వ్యాప్తిగ్రహాస్త్విత్యాదిత్వసమానాధికరణయోరేవ వ్యాప్తిరితి పక్షే పర్వతో వహ్నిమాన్ ధూమాదిత్యత్ర వహ్నివ్యాప్తివిశిష్టధూమస్య
వహ్నివ్యాప్తిగ్రహం [illegible] వినా సమానాధికరణసామాన్యలక్షణం వినా ధూమత్వేన [illegible] విశిష్టత్వాదిలక్షణం [illegible] తత్
వ్యాః అత్ర సామాన్యలక్షణం స్వరూపం యస్య [illegible] ప్రత్యాసత్తిః సామాన్యలక్షణా. ఇత్యాదికం. యద్
7 స్వవృత్తిత్వం తద్వ్యాసక్తం. తత్ర త్రిధా ప్రత్యాసత్తిః. త్రియోగేన సంబంధః. ధూమాదిః తస్య విశేషణం. తద్విశేష్యకజ్ఞానం ధూ
మత్వప్రకారకత్వాద్యః విశేషణతాత్పర్యాభావాద్యనవచ్ఛేదః తత్ర విశేషణతాయా స్వత్వప్రకారకజ్ఞానసంబంధపదస్య చ వాపదం చ
తాసంబంధః తత్సంబంధవిశిష్టజ్ఞానప్రకారతాయా ధర్మః తథా చ సైవ విశేషణతావద్ధర్మః అత్ర బహిరింద్రియసన్నికర్షః.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

దీధితి
సామాన్యలక్షణా

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
౨౮ [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

(౨౩౫)

ధర్మ్యవిశాదః ధన. అయోగవాన్ తాన్త్రో చేక. ధన. అయోగత్వాదిశా వాఽయత్తిః. విధృత్తి జ్ఞానః కారణం. దృష్ట్యః తాభావాత్ ఇతి వి
శేషణా జ్ఞానత్వేనోపేత త్వస్య విశేష్యజ్ఞానా విశేకారణం త్వాపత్త్యా వాగా భావేన చక్ర ధవత్వాధి తిఃఅసు వా విశేష్య జ్ఞానసమవి
కారణం. చతస్య తాం. చ ? వి గ్రహః ల్పః వుబ సామాగ్య లక్షణా యాపా వ ప్రజ్ఞా ప్రత్వా తన్నత్వ ప్రత్యభిజ్ఞాకత్వే తత తత్వ ప్రభా
ధకాత్తత్వా కారణమితి ? ధన. ప్రతిబ్ధ ధూమవ ఇత్వాది ధియః జ్ఞానస్య సం శయప్రతిత త్వాగం. న కార్యాపి సజ్ఞంశ ఎవేశః విభ్రాగా
శ్లో. సామాన్య కా రాత్ ధమిః రావబ్దత్వః ప్ర కారకః జ్ఞానసుప్ర త్వాసత్తి తాన్ భృప ప్రగమిత్వ విచారాత్ తద పుస్తకా రః జ్ఞానస్య తద్గ వల్
త్రంఅప్రత్యాసత్తి తెన్వ పగవామ్ ఒ ఇత్రవద. తి ప్రసిద్ధ ధూమ ధూమత్వేనాపి జ్ఞానః. తద్ధూమపత్వే ధీమా (అపి సః. వ యాని పిక్షః (ప్రతి
బిభ్యేత ధూమవత్త త్వావద దేశే దవ్యాప్త్యా సత్విధి తరః ఇత్యాదక వవదశః (కఃదవస్య దాప్యవి శ్యావికాదవే వా అయం త్వాధ్యా వ
వ్యావృత్తా ? రోఽయమపి ధూమః వా ఆయు తామ్ఘా వవ్యాభి గారకనే త్వాద్ధః. ఇత్యాదః (కావితి త్సః. భావకం ధూమ తథా. వివిశేషత్వే నోప
సిధాగా వ త్రిరిత్రా గాః విశేషధర్మ కార్యా. తతయాం అతిరికా. తదాపన్న తయం అపః. ప్ర్య. సా ప్రత్యక్ష రజత్వ బిభ్యేతి వా చ్య. ఇతి
ధూమ వెప్పునా తి కిత్వస. భా నా. (తేపు విశేష ధర్మనేత్ర. నిప్పుతి కిత్వదః త్వస. భావనా. (ధూమ వాసప్త్య ధూమ వ. (ప్రత్య త్వయం ర
౫౮ సాధ్యత్వ రధూమ వ. (ప్రసిద్ధ ధూమ వధి. అప ధ్వావ ప్రతీః ప్రత్య. ఇసా ది వా తర్త వవ. కరధూమవ. ధూమ వత్వాభా వవప్త్యత్వా ది విశేష ధ
శనైనతస్యాభ ప్ర్యమాగార్త తథా రః. ప్రయో గః. చంఅప స్యస. చక చకా సభ్య విసిద్ధ త్వపత్త్యం తి భాసం. భా వగా యధూమ గారవేర్ఠ
ప్ర అనా చ కాత్వపుప్ర. (తన్న త్రత్రై నధూమ తే ధూమ వే వా ధూమ వన్ధ ధూమవ తే ... న్యావ థిక నాప్యే తత్రపార్థ భ్యాయ ధస.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ప్రతియోగి [illegible]

[illegible] ప్రతియోగి [illegible]
[illegible] ప్రతియోగి [illegible]
[illegible] ప్రతియోగి [illegible]
[illegible] ప్రతియోగి [illegible]
[illegible] ప్రతియోగి [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ప్రతియోగి [illegible]
[illegible] ప్రతియోగి [illegible]
[illegible] ప్రతియోగి [illegible]
[illegible] ప్రతియోగి [illegible]
[illegible] ప్రతియోగి [illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ఫలితః
సా॥గ్యి॥శ్రీ॥

ధిత్వం వర్తమానత్వం నాశకత్వాదేర్ధర్మస్య పూర్వోక్తధ్వంసస్య ఘటనాశ ఇతి వ్యవహారప్రసంగాదితి పరాస్తం. ఏతేన విహితేన నాశ్యాతేన
వ్యాతానాం యథా యథమానత్వమవచ్ఛిన్న ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వం. ఏతత్ అత్యంతమాత్రయా: ప్రతియోగి యా పర్యాప్త తాకచ్ఛిద్య వృత్తి తాన్యాస
త్వాదధనా యా: చాభావత్వే: సాతే ఏవమత్వం తాభావమవగాహతే నప్రతియోగిత్వ వరాయిత్వ ఈయా వచ్ఛేదకం తత్వం. తాభా
వత్తమానాభావ: ఘటే ఇత్యేవ నామటె ఇహ ఘటానాం ఘటోనాం ఇతి ప్రత్యయాత్ నప్యయా. ఘటప్రతియోగికమ
ప్రమవ వమత్రఘట హత్తేయత్తి. చఘటవత్త్వింతే వృత్తి ప్రత్యయప్రసంగాత్ వర్తమాన ఘటతావచ్ఛిన్న ప్రతియోగితాకం. ఘటప్రాగభావధ్వం
ఖ. సాతదభాస. భవతీయావాచ్యత్ర ఏతాత్తత: పూర్వసం. పరత ఘట భవనాం. ఘటనాం. నష్టతావదుత్పత్స్యమానత్వం చైవ. ఏతాలా దాశ్చ.
ఘటధ్వంసాది ఘటాన్యతాబుద్ధి: అత్ర తాభావస్యధ్వం. సా ధ్వవితాదితార్యదితి చేత్ తత్తదధికరణానాం ప్రసిద్ధానాం తత్తత్కాల దేశసంగతా
దభావాదన్యేషాం. ఘటప్రాగభావ ఇతి ప్రత్యయో నాపి కాలానాం చైవ. భూతోఘట ఇత్యాదివదుత్పన్నో ఘటధ్వం. స ఇ
త్యాది విలక్షణాత్ప్రత్యయ భావకాలావతి ప్రాప్తా. నతుప్రాగభావ: పూర్వకాలతాన్యాత్వాది వ్యవహరత్ తత్తత్కాలవృత్తిత్వ
తదుత్పత్తికాలీనధ్వం. సప్రతియోగిత కాలవృత్తిత్వాది విషయత్వ. నాస్తదు: నాశ్య. తాభావస్య స్వస్వ ప్రతి కాలాసవృత్తి. దు:ఖ
సాదక ధ్వం. స. నాశవమవిశ్లిష్ట యా విశేష ప్రవృత్తి రసు వనానా. తకసిద్ధ. హిప్ర యోగాబకవముద్ధి శాబ్ద వనాం. స: ప్రవతకం తే కతు
తత్ప్రవృత్తివతత్సిద్ధి: అతఘ్నశ్చకయత్వాదత్ర సం. గత్వాం వానా త్మా త్వాది: ప్రతిబంధకత్వే నాపికకక యుక్త: తదుత్పత్తి [illegible]
[illegible] స్యాది ఏకకాలాసవత్వయధ్వం. సాంగధి ఏకకాలాసవ యాకసం. బం. ధ: తదుక్తం. అధ్వస్తకా యో
గస్యలక్షణాయో గానాబకవునకతి ఉక్తత్వం. ఏకా తేతుక చ విషయది యజ్ఞాసవం యాసం. బం. ద్వైయోగ్యా వయా వృత్తి ప్రప్రతియో
గ్ర జ్ఞానా ప్రమయ: నపక్షప్రతియోగ్యకాలే

[illegible] | వృత్తి [illegible]

నిత్యం నాసి తస్య తత్త్వ [illegible]

వృత్తి [illegible] స్వవృత్తి [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

అధి తిః
సామాన్యా లాఘవ వాద [illegible] (సంబన్ధ [illegible]

[illegible] త్వాభావాన్న మెవపి [illegible] సిద్ధత్వే [illegible] తత్ర. [illegible] సిద్ధత్వాభావాత్ [illegible] సామాన్య లక్షణా [illegible] విశేషణ [illegible] సిద్ధత్వే
[illegible] సామాన్య [illegible] సిద్ధత్వ [illegible] తదేశ [illegible] సామాన్యలక్షణా [illegible] సిద్ధత్వే [illegible]
[illegible] తస్య సామాన్యలక్షణా [illegible] కాలః [illegible] ప్రవృత్తి [illegible]
[illegible] కాలత్వ [illegible]
[illegible] ఘట [illegible] విశిష్ట [illegible]
[illegible]
47 [illegible] ప్రవృత్తి [illegible]
[illegible] ఘట [illegible] విశిష్ట [illegible]
[illegible] సామాన్యలక్షణా
తి [illegible] సామాన్య [illegible] ॥ [illegible]